

attēns

časopis študentov Univerzity sv. Cyrila a Metoda

Vladimíra Jurišová: Učenie a študenti sú pre mňa energiou

kultúra v koronakríze | Juraj Podmanický | kyberšikana

03 | 2020 – 2021 | 18. ročník

tohtoroční laureáti

cien Nadácie Tatra banky za **umenie**

Počas pandémie sa nezabúda ani na umenie. Diela, ktoré vznikli ešte pred jej vypuknutím, získali od Nadácie Tatra banky ocenenia a finančnú podporu. Keďže momentálne umenie a kultúra potrebuje podporu viac ako inokedy, nadácia odovzdala finančnú podporu nielen 12 laureátom, ale všetkým 24 nominovaným umelcom.

25.
ročník

6
kategórií

24
nominácií

6 600 €
hlavná cena

Audiovizuálna tvorba

hlavná cena:
Ivan Ostrochovský za réžiu filmu Služobníci

mladý tvorca:
Martin Smatana za réžiu animovaného filmu Šarkan

Divadlo

hlavná cena:
Milla Dromovich a Klára Jakubová za réžiu divadelného projektu Kosmopol

mladý tvorca:
Tomáš Procházka za réžiu inscenácie Requiem pre priateľa v rámci inscenácie HEY! Slováci

Dizajn

hlavná cena:
Jan Filípek a Martina Figusch Rozinajová za autorstvo nového Školského písma (písmo Skolske)

mladý tvorca:
Juraj Hariš a kolektív za komunitný projekt Suť na Park – Suťomlat, Nová Cvernovka

Hudba

hlavná cena:
Miloš Valent za CD album Solamente naturali: Musica Globus, Live Concert in Esterháza

mladý tvorca:
Jakub Šedivý a Kristína Mihaľová za singel I wish

Výtvarné umenie

hlavná cena:
Lucia Tkáčová za ideový návrh a koncepciu projektu Zlaté časy v Galérii Jozefa Kollára Banská Štiavnica

mladý tvorca:
Andrej Dúbravský za výstavu Potential Wasted (Dittrich&Schechtreim Berlin)

Literatúra

hlavná cena:
Katarína Kucbelová za knihu Čepiec

mladý tvorca:
Juraj Čokyna za knihu A okraje máš kde?

atteliér

redakcia

šéfredaktor

Juraj Rakučiak

jazykoví korektori

Simona Bačinská
Alžbeta Naháľková
Daniela Lesáková
Martina Maninová
Antónia Kissová

editori

Šimona Tomková
Tereza Šuveriková
Patricia Prašovská
Alžbeta Jánošíková
Mária Šmilňáková

šéfgrafik

Jakub Luliak

grafici

Svetlana Zacharová
Adam Gulák
Ján Medvec
Paula Halašová
Simona Kajanovičová
Patrik Friedmann
Daniela Bašteková
Bea Špaková
Simona Benková

reklama a sociálne médiá

Tereza Šuveriková
Simona Matúšková

Čítajte nás na

attelier.sk

Rok 2020 nebol len o korone, minimálne pre nás nie

Na začiatku nového roka sa zvykne bilancovať ten predchádzajúci. Dve dvadsiatky neboli pre mnohých tým najlepším, no my to nevidíme až tak čierne. Pamätám si, ako sme konečne po skúškovom prišli do školy a tešili sa, že príde ďalšie číslo Atteliéru. A veruže aj prišlo, zdá sa mi, že presne v deň, kedy sa rozhodlo, že škola sa zatvára a ideme domov. Bol to pondelok, mali sme mať večer poradu na Skladovej, ale pekne poporiadku. Už v nedeľu som sa cestou vlakom do Trnavy dozvedel, že sa niektoré vysoké školy v Bratislave ráno pre študentov neotvoria. My sme s napätím čakali, čo bude s Úceemkou. Ešte večer nám dekanica udelila na ďalší deň mimoriadne dekancké voľno. Prišiel 9. marec, pondelok, ktorým sa začal kolotoč opatrení. Škola poslala na dva týždne študentov domov, no mnohí už do konca semestra do nej nevtrčili. A čo som urobil? Utekal som po nové vydanie a umiestnil ho do stojanov. Tiež som netušil, že si ho nebude mať kto o dva týždne zobrať. Za tých pár hodín si ho sotva niekto všimol a verím, že by som tam veľkú časť nákladu našiel ešte aj dnes. No a keďže bola na pláne porada, tak sme si ju dobrovoľne dali mimo priestorov školy. Ďalšie číslo sme už do konca semestra nepripravili.

A teraz to pozitívne. Pandémia nás prinútila konečne prepojiť onlinovú a printovú redakciu. Začali sme publikovať viac obsahu na webe. Pozvali sme na onlinovú diskusiu absolventov z praxe, aby nám porozprávali o fungovaní médií v čase pandémie. Od začiatku nového akademického roka sme sa zjednotili. Študenti tak už nemusia váhať, ktorý predmet si zvoliť, pokiaľ chcú prispievať do Atteliéru. Vymysleli sme nový systém redigovania a publikovania, sme aktívnejší na sociálnych sieťach. V zimnom semestri sme mali ďalšie tri prednášky s hosťami. Grafici vytvárajú PDF verzie časopisu, ktoré publikujeme na webe. Dokonca sa nám podarilo vyjsť aj na papier, v čo sme ani nedúfali. Zároveň sa pripravujeme na to, že toto dištančné obdobie sa raz skončí a zakupujeme techniku do našich redakčných priestorov. Myslím si, že sa nemáme na čo sťažovať.

Raz som na jednom skupinovom stretnutí skautov pochopil, ako to funguje. Jeden z nich nám ukázal biely papier, na ktorom bola malá čierna bodka v strede. Spýtal sa, čo vidíme. Bodku, odpovedali sme. Povedal, že ako prvé si väčšina všimne bodku, hoci zaberá malý priestor, a papier ignoruje. Pokračoval, že ak by sme to mali preniesť na vlastnosti človeka, tak si rovnako všimame to čierne, teda zlé vlastnosti, pričom každý má aj tie pozitívne, ktorých je viac. Paralelne to môžeme preniesť aj na našu situáciu. Koronavírus nám skomplikoval fungovanie, ale napriek tomu, a v mnohom aj vďaka tomu, sa nám podarilo niekoľko dobrých vecí. Koniec koncov, aj samotný papier má niečo do seba, nie?

Juraj Rakučiak

Juraj Rakučiak
ŠÉFREDAKTOR | sefredaktor@attelier.sk

Titulná strana:

Foto: Eva Jonisová

Časopis atteliér je študentským časopisom, ktorý vychádza každý mesiac na Univerzite sv. Cyrila a Metoda v Trnave. V nutných prípadoch, ktoré sa odvíjajú od harmonogramu akademického roka, časopis vychádza ako dvojčíslo. Adresa redakcie: Fakulta masmediálnej komunikácie UCM, Skladová 691/3, 917 01 Trnava. Adresa univerzity: UCM, Nám. J. Herdu 577/2, 917 01 Trnava. Elektronické vydanie ISSN 1339-1410, tlačené vydanie ISSN 1336-9342.

V čase svetovej pandémie koronavírusu sa využili budovy Univerzity sv. Cyrila a Metoda a Trnavskej univerzity ako odberové miesta. Na testovanie mohli prísť ich zamestnanci s rodinnými príslušníkmi a zahraniční študenti. **Zdroj:** facebook.com/ucm.trnava

08 pedagóg

Vladimíra Jurišová

19 téma

kultúra v koronakríze

26 médiá

kyberšikana

06 UCM info

čo priniesli prvé dva mesiace roku 2021

12 UCEEMSKOP

Deň otvorených dverí

14 spoločnosť

študentský vs. dospelý život

16 študent

Lucia Baťová

17 názory

18 Trnava

kultúrne centrum

28 na muške

topenie ľadovcov

30 štúdium

odborná prax

Predajné miesta:

JAMA
Skladová
Bučianska

hlavná budova UCM
predajňa kníh UCM

Recykláciou nášho
časopisu prispievate
k ochrane životného
prostredia.

Kontakty

POŠLITE NÁM E-MAIL:

redakcia@attelier.sk

Tu nám posielajte tipy na reportáž a vaše pripomienky.

SLEDUJTE NÁS:

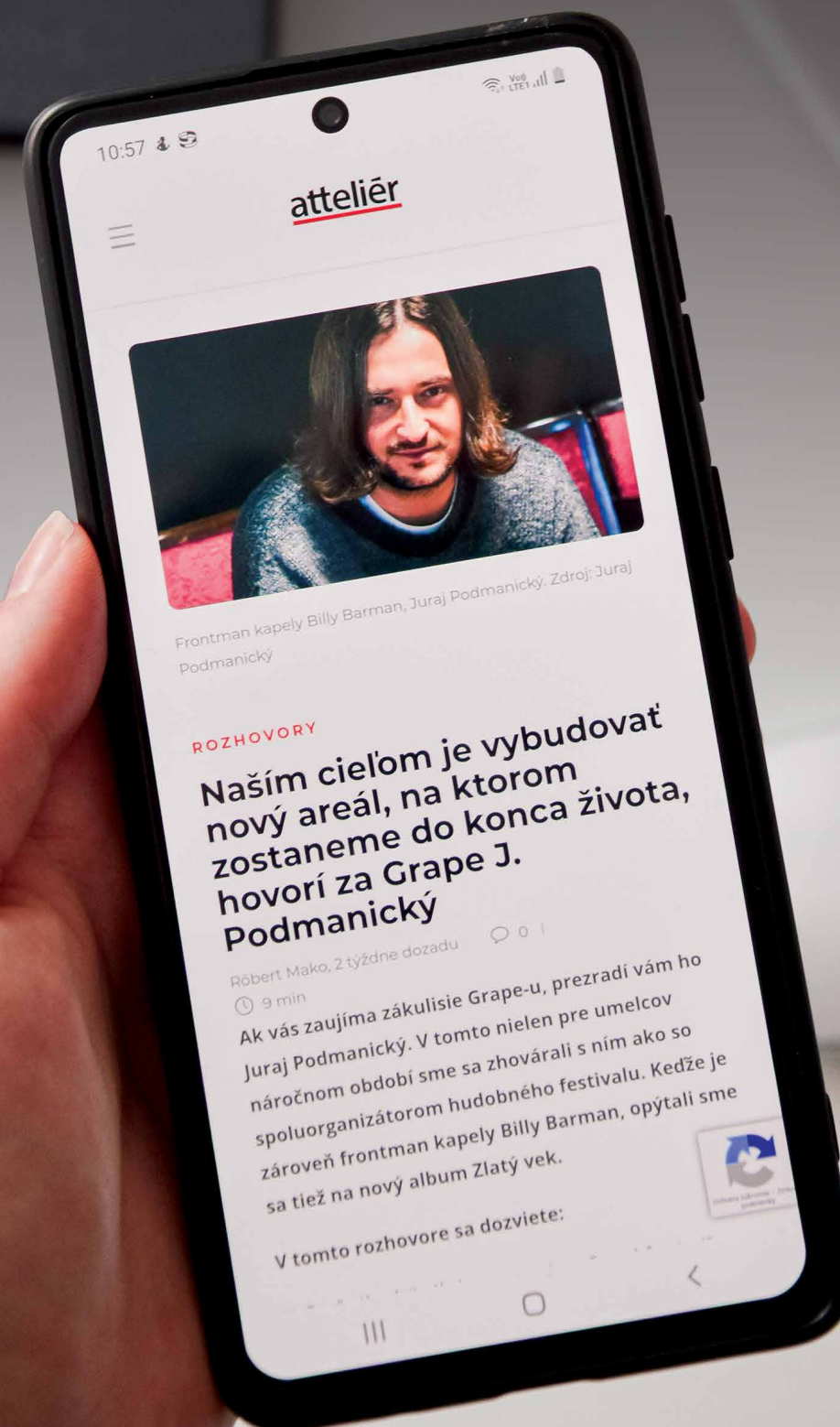
facebook.com/attelierSK
[@attelier_magazine](https://twitter.com/attelier_magazine)

Ak sa chcete stať súčasťou tímu alebo s nami spolupracovať
inak, napíšte nám na vyššie uvedený e-mail, prípadne na
e-mail šéfredaktora.

IDE TO AJ V MOBILE

NÁŠ WEB SA MU PRISPÔSOBÍ

WWW.ATELIER.SK

Akademická samospráva sa vyjadrila k pripravovanej novele vysokoškolského zákona

Orgány akademickej samosprávy Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Akademický senát UCM, vedenie UCM a vedenia jej fakúlt kategoricky odmietajú súčasné kroky Ministerstva školstva vedy výskumu a športu Slovenskej republiky spojené so zmenou zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách. Ministerstvo, pod pláštikom reformy vysokého školstva, zvyšovania jeho kvality a efektivity, pripravuje finančnú likvidáciu univerzitného vzdelávania (opakované krátenie rozpočtu univerzít v rokoch 2021-2023) a súčasne s tým aj faktické zoštátnenie vysokých škôl a zlikvidovanie ich akademickej samosprávy.

Akademický senát UCM a vedenie UCM so znepokojením sledujú prípravu návrhu zmien zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách, ktoré smerujú k likvidácii akademickej práv a slobôd a k podriadeniu univerzít ministerstvu školstva. Ministerstvo touto novelou zákona získa politický vplyv

v rozhodovacích a riadiacich mechanizmoch vysokých škôl, čím vracia stav vzťahu štátu (ministerstva) a vysokých škôl pred rok 1989, ignorujúc tým fundamentálne výdobytky „Nežnej revolúcie“ iniciova-

nej najmä študentami vysokých škôl, ktorí okrem iného žiadali aj garanciu akademickej slobôd. AS UCM a vedenie UCM vyzývajú ministerstvo školstva, aby predmetný návrh a obdobné jeho varianty stiahlo

z procesu pripomienkového konania, a aby pristúpilo k dialógu s reprezentáciami vysokých škôl, ako aj s predstaviteľmi akademickej obce.

Odmietame, aby sa pod pláštikom reformy vysokých škôl riešili zástupné a nepodstatné témy, sme jednoznačne proti tomu, aby politici vstupovali do riadenia vysokých škôl. Žiadame riešiť skutočné problémy vysokého školstva na Slovensku, ktorými je masívny odchod študentov do zahraničia, dlhodobé podfinancovanie vysokých škôl a nevyvážená podpora a klientelistický prístup k rozvoju vysokých škôl na Slovensku. Akademický senát UCM, vedenie UCM a vedenia jej fakúlt podporujú ostatné vyhlásenia legitímnych reprezentácií vysokých škôl, Slovenskej rektorskej konferencie a Rady vysokých škôl Slovenskej republiky.

Zdroj: cit. ucm.sk

Virtuálny pitevný stôl pomôže pri výučbe. Ľudské telo zobrazuje do detailov

Zdroj: ucm.sk

Fakulta zdravotníckych vied UCM získala nové zariadenie pre potreby výučby. Je ním virtuálny pitevný stôl Anatomage v životnej veľkosti. Poskytuje technologicky najvyspelejší systém 3D vizualizácie anatómie a virtuálneho systému pre výučbu anatómie a fyziológie. Používatelia si môžu vizualizovať anatómiu presne tak, ako by to bolo na reálnom tele. Jednotlivé štruktúry sú rekonštruované v presnom 3D, čo vedie k bezprecedentnej úrovni skutočne presnej anatómie. Ukázalo sa, že vzdelávanie v zahraničí založené na tomto zariadení je účinné. Presné podrobnosti a bohatý obsah priťahujú záujem a pozornosť študentov, čo vedie k efektívnejším výsledkom vzdelávania.

Zdroj: ucm.sk

Viac aktuálnych správ z diania na univerzite čítajte na webe

www.ucm.sk

Šiesty ročník herného festivalu UniCon sa odohral vo virtuálnom svete vikingov

Dva víkendové dni boli nabité zaujímavými prednáškami, rozhovormi, filmami, roleplayom a zbieraním coinov. Hráči si prišli na svoje 20. a 21. februára, no tentokrát netradične v onlinovom režime. Stretli sa vo virtuálnej dedine navrhutej špeciálne pre toto podujatie.

Hlavnou témou festivalu UniCon 2021 boli Vikingovia a severská mytológia. Keď som sa dostala do hry, ktorú pripravili naši spolužiaci a pedagógovia z Katedry digitálnych hier FMK UCM v Trnave, ostala som v nemom úžase. Virtuálna dedina mala naozaj všetko. Domčeky, lesy, hory a v nich aj vírivku. Dokonca ste si mohli zájsť aj na pivo do krčmy. Úžasné prostredie však nebolo len to jediné, čo ma oslovilo. Hoci mi zo začiatku ovládanie mojej nebojácnej hrdinky nešlo veľmi dobre, organizátori si pre nás pripravili úvod, v ktorom vysvetlili, čo a ako funguje. Potom som už vedela, že ak chcem prehovoriť, musím podržať pravé tlačidlo na myši a mnohé iné veci.

Po chvíľke hrania sa mi prihovorela Astrid, vikingská žena, ktorej som mala za úlohu nájsť rybu. Ako odmenu som získala runu, ktorou

Zdroj: reprefoto Mária Šmilňáková

som si na chvíľku mohla vyskúšať lietanie a jednoduchšie chytanie virtuálnej meny. Úlohy plnil každý ostoš, a nielen individuálne. Spolu sme sa zúčastnili napríklad obradu, ktorý odhalil dovtedy ukrytý podzemný svet plný kryštálov. Našou úlohou bolo následne rozhodnúť, čo s nimi.

UniCon 2021 ponúkol účastníkom kopec aktivít

V dedine sa stretol naozaj veľmi príjemný kolektív ľudí nielen zo Slovenska, ale aj z Česka. Jeden z hráčov dokonca začal v strede dediny spievať a hrať na gitare. Viacerí sme ho odmenili potleskom, povzbudzovaním aj tancom. Večer sme sa zas stretli v krčme a debatovali o tom, čo sa počas dňa dialo. Hre nechýbali ani rôzne detaily, ako nápoje zväčšenia či zmenšenia, ktoré zmenili veľkosť vášho avatara v hre, hľadanie rún či tajných jaskýň. Navyše, ak ste barmana pekne poprosili, namiešal vám špeciálne pivo, po ktorom ste sa prebudili na náhodnom mieste ostrova.

Celý víkend prebiehali v Mjolin bare zaujímavé prednášky, talky, gameplaye,

filmy a streamovala sa tam aj univerzitná ešportová liga UniCup. Ďalšie herné peniaze ste si mohli zarobiť aj úspešnou účasťou na kvízoch. Najočakávanejšou časťou festivalu bola nedeľná dražba cien s Andrejom Bičanom. Za vyzbierané coinov sme mohli získať rôzne ceny, ako napríklad komiksy, lístky na akcie či poukážky na nákup do obchodov.

Oceňujem komunikáciu, ktorá umožňovala priame rozprávanie prostredníctvom mikrofonu, ale i četu. Ak ste potrebovali pomoc, stačilo sa opýtať niekoho z organizátorov a problém bol hneď vyriešený. Veľmi nápomocný bol aj infoblok na obrazovke, ktorý oznamoval, čo sa v hre aktuálne deje. Počas obеду hráčom dokonca poprial aj dobrú chuť. Nevýhodou bola nedostatočná optimalizácia, ktorá spôsobovala výrazné sekanie hry najmä v prípadoch, kedy bolo viacero postáv pokope. Vzhľadom na bohatý obsah a nabitý program nad tým ale prižmúrim oko.

Autor: Mária Šmilňáková

Slovenské univerzity sa spojili do združenia U10+

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky zapísalo dňa 22. januára 2021 do registra vysokých škôl nové združenie desiatich slovenských vysokých škôl s názvom Konzorcium slovenských vysokých škôl, skrátené U10+. Tým sa zavŕšil proces vzniku prvého konzorcia univerzít na Slovensku, ktorý sa začal približne pred dvomi rokmi. Členmi konzorcia sú Ekonomická univerzita v Bratislave, Katolícka univerzita v Ružomberku, Prešovská univerzita v Prešove, Technická univerzita vo Zvolene,

Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, Trnavská univerzita v Trnave, Univerzita J. Seleyho v Komárne, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici a Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave.

Konzorcium má takmer 4 tisíc tvorivých zamestnancov, viac než 50 tisíc študentov a približne 60 percentný podiel na financovaní slovenských univerzít a SAV z prostriedkov Horizontu

2020. Vytvára podmienky na plnenie európskych štandardov zvyšovania kvality vzdelávania a realizáciu širokého spektra výskumu, využívanie ľudských a finančných zdrojov, podporu digitalizácie, budovanie infraštruktúry a posilnenie synergie vlastných kapacít. Má významné postavenie konkurencieschopného partnera pre spoluprácu so zahraničnými inštitúciami.

Zdroj: cit. ucm.sk

Vladimíra Jurišová z FMK: Viem si predstaviť, že by prednášky ostali online

Foto: Jakub Kovalík

Design it!, Týždeň vedy a techniky, Grow with Google eventy či Marketing Identity. Tieto obľúbené udalosti zažívame aj vďaka vedúcej Katedry marketingovej komunikácie VLADIMÍRE JURIŠOVEJ. Porozprávali sme sa s ňou o eventoch, o tom, čo na organizovaní neznáša, o novinkách na škole, ktoré sa dejú pod jej palcom, ale aj o jej láske k študentom a cvičeniu PortDeBras.

Rýchla otázka na úvod. Bratislava alebo Trnava?

Aj, aj (úsmev).

Prečo?

Bratislava preto, lebo tu žijem, mám tu rodinné zázemie a veľmi veľa vecí, ktoré mi v Trnave chýbali. Trnava preto, lebo je to moje rodné mesto, mám tam rodičov, je tam veľká časť mojej práce a FMK.

Konferencia Design it!, ktorú organizujete, sa konala dva roky po sebe práve v Trnave. Prečo nie v hlavnom meste?

Jednak je dôvodom to, že sa v Trnave na tému vizuálnej komunikácie a dizajnu príliš veľa nedeje, no zavážil aj priestor. Pre Malý Berlín sme sa rozhodli asi tak dva mesiace po jeho otvorení, pretože nám priestory celého Nádvorja prišli jedinečné a chceli sme využiť ich potenciál, čo sa aj podarilo.

Kde sa zrodil ten prvotný nápad?

Myšlienka vznikla v škole na mojich hodinách na predmete Teória a tvorba corporate identity. Na konci semestra som študentom poslala, ako každý rok, dotazník, aby mi napísali spätnú väzbu na predmet. V návrhoch na zlepšenie padla od študenta

Dana Lietavu veta: „Mohli by sme si zorganizovať konferenciu o dizajne.“

Zamyslela som sa, že to vôbec nie je zlý nápad. Už niekoľko rokov som si totiž na predmet pozývala pre spustenie hodín tých najlepších dizajnérov z fachu, s mnohými rečníkmi z prvého ročníka konferencie som sa poznala osobne.

„Je to projekt, ktorý bude mať v budúcnosti pozitívny dosah na vnímanie značky UCM.“

Napísala som všeobecný mail študentom, pretože som chcela vedieť, kto by sa pridala a tak vznikol taký spontánny tím (úsmev). Spolu s niekoľkými študentmi sme konferenciu začali stavať úplne od podlahy.

Vždy ste mali sklon k eventom a organizovaniu?

Hlavne som mala skúsenosti, pretože som desať rokov robila Týždeň vedy a techniky (TVaT). Aj keď to nie je štandardný event so všetkým, čo k tomu patrí, lebo miera zodpovednosti je oveľa nižšia – priestory poskytujú škola, event je pre študentov zadarmo, čiže nemusím mať stres, či sa predajú lístky, alebo

nie. Pri spíkroch sa neriešia financie, nemusíme hľadať žiadnych sponzorov a do mínusu sa prakticky ísť nedá. Človek tak nemá plnú zodpovednosť na vlastných pleciah. Pritom robí radosť sebe aj študentom.

Pomohla vám pri Design it! dlhoročná prax?

Organizovanie TVaT-u je skvelé na nadobudnutie skúseností a spoznanie veľa ľudí. Áno, myslím si, že pri prvom ročníku v roku 2018 bolo veľmi dobre, že som ich mala. Druhý rok to bolo ešte lepšie a tento ročník sme, žiaľ, nezorganizovali. Design.it! je event, ktorý nechceme riešiť online. Tú atmosféru digitálneho priestoru nikdy nenahradí. V kútiku duše dúfam, že rok 2021 bude v tomto smere lepší a podarí sa nám konferenciu opäť zorganizovať. Uvidíme...

Robiť takéto konferencie na Slovensku nie je ziskové. Dá sa na Design it! zaradiť alebo je to skôr pre radosť?

Určite je to skôr srdcová záležitosť. Bez sponzorov by sme boli v minuse, so sponzormi sme na nule. Nemusíme to robiť, ale robíme to radi. Stretávame veľa zaujímavých ľudí, pohybujeme sa v komunite. Aj vzhľadom na to, že vyučujeme o vizuálnej komunikácii a korporátnej identite, veľmi ma to všetko

posúva. Vďaka konferencii som v kontakte so skvelými ľuďmi, ktorí robia to, o čom ja učím svojich študentov.

Prečo je finančná stránka konferencií taká kritická?

Náklady na konferenciu len zo vstupného nepokryjete. Ide o prenájom sály, catering, cestovné a jedlo pre rečníkov, niekedy aj honorár, fotografa, videomakera, tlač, investíciu do reklamy na social. Je toho veľa. Mnohé z vymenovaných položiek sme mali od sponzorov, no i tak to na nejaký veľký zisk nestačí. Určite sú konferencie, ktoré sú ziskové, no tie majú aj iné vstupné. Tiež im určite nejaký čas trvalo, kým našli ten správny model, aby boli ziskové. Nejde všetko hneď, treba ísť schodík po schodíku.

Aké najzvučnejšie meno sa na Design it! objavilo?

Pre mňa sú výnimoční všetci a každý z iného dôvodu. Sú tam ľudia, ktorí sa venujú tvorbe vizuálnej identity, pracujú so značkami, navrhujú obálky kníh, tvoria písmo... Všetci sú takí špecifickí a dobrí v tom, čo robia, že je ťažko hovoriť, kto z nich je lepší. Každý z nich prináša inú hodnotu a iný uhol pohľadu. V pohode si dovoľm povedať, že sú to najlepší z najlepších zo slovenskej scény.

Budete mať hostí niekedy aj zo zahraničia alebo chcete Design it! držať skôr v lokálnej rovine?

Nechceme to veľmi ťahať na zahraničnú úroveň, od začiatku sme to chceli robiť lokálne. Na Slovensku už svetovú konferenciu o dizajne máme, robia ju naši priatelia zo Studia Echt a štúdia Milk, volá sa By Design. Keďže tam ťahajú najväčšie dizajnérske mená, v stredoeurópskom priestore je to jedna z top konferencií.

My sa chceme orientovať skôr na lokálne prostredie, maximálne okolité krajiny, poprípade na úspešných slovenských dizajnérov pôsobiach v zahraničí (naposledy to bol napríklad Matej Špánik zo známej švédskej agentúry SNASK). Okrem toho stále chceme, aby konferencia zostala dlhodobo finančne prístupná aj pre študentov. Platí, že čím väčšie mená, tým vyššie náklady a automaticky vyššie vstupné. Prípadne treba viac sponzorov.

Aké bolo vstupné na ostatnom ročníku?

Pre neštudentov 49 eur, pre študentov 25 eur, čo nie je až taká vysoká cena. Je o čosi vyššia než v prvom ročníku, ale aj tak si myslím, že

na to, čo všetko si ľudia vypočuli a dostali, to vôbec nebolo veľa.

Vedeli by sa do organizovania zapojiť proaktívni študenti?

Konferencia Design it! je také naše spoločné dieťa, tím sa príliš nemení. Z pôvodných štvrtákov sú však dnes už pracujúci ľudia v marketingu.

„Celkovo sa už pedagógovia na FMK naučili učiť online, no ďalší krok je, aby sme sa čo najviac priblížili k reálnym hodinám a aby sa študenti zapájali.“

Študenti majú možnosť podieľať sa skôr na Týždni vedy a techniky, avšak tento rok to ani nebolo potrebné. Vedeli sme, že bude jednoduchšie dohodnúť sa s hosťami, keď nemusia nikam cestovať. Preto sme na ňom pracovali len dva týždne spolu s doktorandmi. Prešli sme si ako tím návrh programu a hostí, ktorých by sme tam chceli mať, schválili to a dali dokopy super večerný program v rekordne krátkom čase, ktorý sme venovali organizácii.

Vedecká konferencia Marketing Identity bola tento rok súčasťou Týždňa vedy a techniky. Prečo?

Smolenický zámok si na Marketing Identity objednávalme vždy rok dopredu. V marci ministerstvo školstva stanoví termín Týždňa vedy a techniky, a ten vždy padne na ten istý dátum ako konferencia. Nechápem, no za 20 rokov sa stalo možno len dvakrát, že to vyšlo na iný týždeň (smiech).

Tradične to bolo aj tento rok a keďže malo byť všetko online, konferencia Marketing

Identity bola marketingovým blokom TVaT-u, popri mediálnom a hernom. Už sme nechceli vymýšľať ďalší marketingový blok, pretože ľudia sú už trochu unavení z celodenného pozerania do obrazovky. Aj preto boli za jeden večer dve, maximálne tri diskusie. Onlinové prednášky sú super, ale sústreďiť sa na ne dlhý čas vie byť vyčerpávajúce.

Keď sme pri tom, aké sú podľa vás výhody a nevýhody onlinových eventov?

Nevýhody vidím pri diskusiách, ktoré nie sú také živé a spontánne, reakcie môžu byť niekedy spomalené. Niekedy mám ale pocit, že sa pýta viac ľudí. Sú ochotnejší otázkou napísať do komentára, ako keby mali naživo zdvihnúť ruku. Okrem toho, naživo sa veľa krát stalo, že sa študenti dali so spíkrom do reči a mnohí si tak vybavili stáž, čo sa online príliš nedeje. Networking a osobný kontakt s ľuďmi chýba najviac, ale to asi každému v tomto období.

Čo pri organizovaní podujatí najviac neznášate?

Už sa mi to síce darí trochu eliminovať, ale najviac neznášam kontrolovať ľudí, či robia to, čo majú robiť a či sa stihajú všetky deadliny (úsmev). Nemám rada, keď musím niekoho naháňať. Ľudia si možno myslia, že dohliadať na bezproblémový chod je ľahká úloha. Človek, ktorý je navrchu organizovania, síce nevykonáva toľko operatívny, ale konečná zodpovednosť za celkový výsledok je hlavne na jeho pleciah. Musí si držať v hlave všetky úlohy všetkých ľudí v tíme a musí ich viesť efektívne manažovať. Myslieť na všetko je niekedy horšie ako mať len jednu vec, ktorú treba spraviť, a tým je to vybavené.

Michal Kabát, Magda Švecová, Vladimíra Jurišová a Martin Klementis spoločne s ďalšími šikovnými ľuďmi z FMK organizovali Týždeň vedy a techniky 2019. Zdroj: Vladimíra Jurišová

Ako to myslíte, že sa vám to už darí eliminovať?

Napríklad tento rok som sa toho zbavila pri organizovaní Týždňa vedy a techniky, pretože z veľkej časti pomohli doktorandi. Na začiatku sme si prešli celý obsah, mená a dramaturgiu, dali si termíny a o 2 týždne som dostala hotové materiály, nemusela som nikomu písať a volať, bolo to príjemné. Na mne bola potom komunikácia celého eventu na webe, Facebooku a Instagrame. To ale robím každý rok a robím to rada.

Sú nejaké konferencie, na ktorých ste spí-krom boli vy sama?

Nie (smiech). Veľakrát som aj odmietla, pretože pripraviť sa na niečo také pre mňa znamená veľmi veľa práce. Prednášky mám skôr na vedeckých konferenciách, na ktoré chodíme pracovne, aj keď nie som typický vedec. Vždy sa totižto snažím do témy priniesť nejaký populárnejší prvok, aby to bolo zaujímavé. Tiež prednášam u mojich kolegov, keď si ma pozvú na hodinu. V takých prípadoch prednášam o event marketingu – študentom jednoducho vysvetľujem, ako funguje.

Aké knihy máte rada a čo čítate práve teraz?

Síce mám knihy aj o marketingu, rada sa venujem iným témam. Veľmi rada čítam newsletter od nášho absolventa Jakuba Ptačina. Sú to krátke eseje, ktoré posielajú celý rok každý týždeň a mnohokrát nimi udrie klincom po hlavičke veciam, ktoré riešim akurát aj ja. Nedávno ich dokonca vydal knižne v knihe 53 pokusov, ako byť lepší, je krásne graficky zalomená. Momentálne čítam Vlastnou hlavou od Mareka Vagoviča, okrem toho ma baví knihy o osobnostnom rozvoji.

Na FMK učíte psychológiu reklamy, corporate design a corporate identity. Z vlastnej skúsenosti viem, že na hodinách prezentujete reálne projekty, výsledky a učíte na základe reálnych skúseností. Odkiaľ ich beriete?

Môj muž má grafické štúdio, volá sa Fox in the box. Vždy, keď rieši zaujímavý projekt, týkajúci sa identity, pracujem na ňom sčasti aj ja. Predtým som sa tomu venovala viac a teraz mi to chýba. Musím si na to vyslovene nájsť čas.

Kvôli čomu máte menej času?

V januári 2019 som sa stala vedúcou Katedry marketingovej komunikácie. Tým dňom mi pribudla obrovská agenda. Mnoho vecí som musela na katedre nastaviť úplne od podlahy a tak, aby začali fungovať. Od tohto momentu

mám času naozaj máličko. Aj posledná konferencia Design it! prebehla s vypätím mojich síl.

Čo všetko vám ako vedúcej katedry pribudlo?

Pribudla mi najmä zodpovednosť za riadenie pedagogickej, vedeckej a projektovej činnosti na katedre a zodpovednosť za bezproblémový chod celej katedry, na ktorej aktuálne pôsobí 22 pedagógov, 3 externí lektori a 19 denných a externých doktorandov.

Riadim jednak bežné operatívne veci, ale aj dlhodobšie strategické veci. Zabezpečujem personálne obsadenie predmetov, mojimi očami prechádzajú všetky návrhy tém a zadaní diplomových a bakalárskych prác a pod. Tých činností, ktoré robím, je naozaj veľa. V blízkej budúcnosti mám v pláne inovovať a aktualizovať študijný program marketingová komunikácia, čo nie je úplne jednoduchá

vec, nad ktorú si stačí sadnúť v jeden večer. Chce to veľa koncepčného myslenia a tímovej spolupráce s kolegami. Je tu dosť práce, ktorá je pre študentov možno neviditeľná.

Popri agende vedúcej katedry stále riešim Týždeň vedy, Marketing Identity, spoluprácu s Google. Tento rok nám spolu s kolegom P. Murárom pribudla zodpovednosť za celú technickú aj organizačnú agendu online vyučovania na FMK.

Ale niektoré výsledky vašej práce nakoniecvidia a zažívajú aj študenti...

Keď som nastúpila na túto pozíciu, s pánom doktorom Murárom sme začali riešiť školenia pre pedagógov na katedre v oblasti project based learning (PBL) a design thinking. Ide o metódy a formy vo výučbe,

prostredníctvom ktorých študenti pracujú na reálnych zadaniach v tímoch, a ktoré stavajú pedagóga do roly mentora. Študenti majú tieto hodiny veľmi radi, učia ich rozvíjať soft skills, ktoré sú dnes na trhu práce veľmi dôležité.

Design thinking a PBL sme implementovali na mnohých predmetoch na katedre, no zaostávali sme v materiálnom vybavení, v JAME sme museli dosť improvizovať. Takýto typ výučby sa zakladá na práci v tíme priamo na hodine a na škole sme nemali učebne na to vybavené.

Začali ste hľadať priestory?

Pred necelými dvomi rokmi sme sa šli s kolegami prezrieť Skladovú a našli sme na 3. poschodí šesť malých opustených zborov, ktoré mali vyššie stropy ako ostatné poschodia. Dostala som nápad urobiť z tých

šiestich zborovni a jednej dlhej chodby dve poriadne učebne na projektové vzdelávanie a design thinking. V architektonickom návrhu sú presne šité na to, aby na hodinách mohli študenti pracovať v tímoch.

Áno, študentividia až hotovú vec – začnú sa v tých priestoroch učiť, ale keď si predstavíte ten proces prvotnej idey cez presvedčanie o investícii až po brief architektom, doladenie všetkých detailov s architektom tak, aby priestor plnil účel a nakoniec samotnú realizáciu, je za tým rok a pol práce. Mimochodom, ďakujem vedeniu, že do toho šlo a prodekanovi Brníkovi za pomoc (úsmev).

Ďalšia veľká vec, ktorú manažujem a koordinujem so štúdiom GoBigname, je tvorba novej

vizuálnej identity našej univerzity a jej jednotlivých fakúlt. S týmto nápadom som prišla asi pred rokom a pol. Som rada, že vedenie UCM túto myšlienku podporilo. Je to projekt, ktorý bude mať v budúcnosti pozitívny dosah na vnímanie značky UCM.

Vakej fáze sú tieto dve novinky?

Učebne na Skladovej sú takmer dokončené, čaká sa už len na zopár kusov nábytku a technické vybavenie. Od letného semestra by mali byť prístupné, hoci sa do škôl dostaneme možno až v ďalšom akademickom roku. Veľmi sa teším na okamih, keď sa v nich stretneme s kolegami aj študentmi.

Čo sa týka vizuálnej identity univerzity, máme za sebou schválenie hlavného konceptu vedením univerzity a grémiom rektora. GoBigname podrobne dopracováva dizajn manuál. Pri veľkej univerzite s piatimi fakultami je to náročné, lebo každá má svoje špecifiká. Ostatné mesiace sme si dizajn manuál už len točili a dávali spätnú väzbu na jeho jednotlivé časti. Dnes sme vo finále a vyzerá to už veľmi dobre, no je za tým kopec mravčej a neviditeľnej práce.

Môžeme uverejniť v článku nejakú ukážku toho, ako bude vyzeráť nová identita našej školy?

Nič v zlom, ale nie, poviem aj prečo. Nechcem, aby si ľudia na to začali vytvárať názor bez súvislostí. Identitu nemôžeme predstavovať ako kúsok, ale ako celok, napríklad taká ukážka písma alebo loga by bola vytrhnutá z kontextu. To všetko, čo sa za tým skrýva, budeme komunikovať, keď to bude aktuálne.

Ako to bude prebiehať?

Implementácia novej vizuálnej identity univerzity bude proces, ktorý by mal byť riadený a koordinovaný naprieč všetkými súčasťami univerzity, musia sa zosúladiť všetky fakulty. Novú vizualizáciu bude potrebné postupne implementovať na všetky digitálne aj fyzické touchpointy – od sociálnych médií cez weby, ktoré by mali zjednotiť nielen vizuálnu stránku, ale aj architektúru webov, až po merch, všetky tlačoviny, knihy, značenie budov, skrátka všetky veci, na ktoré možno identitu aplikovať a kde ju bude vidno. Univerzita si bude musieť stanoviť priority, lebo všetko naraz sa nedá. Nie je to totiž len o tom, že zmením fonty a farby a bude hotovo. Verím, že to dokážeme, hoci to nebude jednoduché a potrvá to nejaký čas.

Sú pre vás všetky tieto projekty a vyučovanie v onlinej forme ľahšie?

V niečom ľahšie, v niečom ťažšie. Onlinové

učenie je efektívne z hľadiska môjho času. Vzhľadom na to, že bývam v Bratislave, inakedy by som kvôli štyrom hodinám vyučovania stratila aj s cestovaním celý deň. Takto si tie štyri hodiny odprednášam z domu a ďalšie štyri viem pracovať na iných úlohách. Hoci to je veľmi odvážne a pár ľudí so mnou určite nebude súhlasiť, až taký problém na prednáškach nevidím. Viem si predstaviť, že by ostali online. Inak je to na praktických predmetoch či seminároch, tam ten osobný kontakt dosť absentuje.

Nie sú semináre týmto spôsobom menej živé?

Aj na seminároch sa so študentmi dá pracovať interaktívne, len je to náročnejšie na prípravu. V každej skupine mám asi šesť tímov, ku ktorým treba pristupovať individuálne.

„Networking a osobný kontakt s ľuďmi chýba najviac, ale to asi každému v tomto období.“

Kým si dopredu pripravím tímy, dokumenty, súbory, tímové konferencie, zaberie to veľa času. Vyvažuje sa to – síce nemusím cestovať, ale príprava na onlinovú hodinu, aby technicky fungovala a dokázala plnohodnotne nahradiť živý seminár, je náročná. Celkovo sa už pedagógovia na FMK naučili učiť online, no ďalší krok je, aby sme sa čo najviac priblížili k reálnym hodinám a aby sa študenti zapájali.

Vo svojom fachu ste naozaj odborníčka. Plánovali ste niekedy vytvoriť firmu a budovať vlastnú značku?

Keď som o tom dávnejšie premýšľala, vždy som sa vrátila k otázke, či by som si vedela predstaviť život bez učenia študentov. Odpoveď je nie. Aj preto v škole stále pôsobím, hoci príležitosti v minulosti boli. Práca vysokoškolského pedagóga je veľakrát o vedeckej činnosti, o publikáciách, projektoch. Práve učenie a študenti sú pre mňa energiou, vďaka ktorej mám svoju prácu veľmi rada. Baví ma rozvíjať školu, študijný program a robiť projekty, ku ktorým som sa vďaka novej pozícii dostala.

Trochu z iného súdka. Už dlho sa venujete PortDeBras, čo je podstatou tohto cvičenia?

Je to ruský koncept, ktorý som spolu s ďalšími ľuďmi priniesla na Slovensko. Hodiny PortDeBras vediem a často sa chodím aj vzdelávať k autorovi tohto konceptu do Ruska. Zhodou okolností sa volá Vladimír (úsmev). Je to fajn koníček, bez ktorého sa mi žije tento rok ťažšie. Je pre mňa náročné, že nemám

pre pandémiu spoločné živé hodiny s mojimi klientmi. Nerobím ich online, pretože pri tomto cvičení sa nerozpráva, ľudia len nasledujú moje pohyby a veľa závisí od energie a atmosféry, ktorá v miestnosti je.

Máte za PortDeBras nejakú náhradu?

Snažím sa to kompenzovať, cvičím doma, chodím pravidelne behávať do lesa do Horského parku alebo na turistiku. Je to náročné aj preto, lebo aktívne športujem od svojich trinástich rokov, šport a fyzická kondícia je mojou prirodzenou súčasťou. Veľmi sa teším, keď sa k PortDeBras budem môcť opäť vrátiť. Snáď som to ešte nezabudla.

Kam by sme mohli prísť k vám na hodinu?

Len do Bratislavy – buď vo fitnesscentre Fit&Co v Euroveji, alebo v Golem Clube v nákupnom stredisku Central. Mám len dve hodiny týždne, ktoré robím pre radosť. Dávnejšie, keď som ešte bývala v Trnave, cvičila som PortDeBras aj so študentmi v rámci kabinetu športu. Bolo to miestami veľmi vtipné.

Ste minimalistka a máte rada originálne veci. Aký najdrahší dizajnerský kúsok by sme našli napríklad vo vašom šatníku?

Nedávno som na narodeniny dostala od muža veľmi pekné kimono. Je od slovenskej dizajnerky Ninja Retzer, ale neviem, koľko stálo (smiech). To, že som minimalistka, je veľká pravda. Málokedy si kupujem nové veci, skôr investujem do kníh či magazínov. Sem-tam si kúpim nejakú naozaj peknú vec, napríklad kúsok od Lenky Sršňovej, ale tento rok som si kúpila len jedny šaty. I keď, môže to byť spôsobené aj tým, že sa teraz nikam príliš neobliekam a väčšinou som doma v tepláčkoch (smiech).

Autor: Tereza Šuveríková

MGR. ET BC. VLADIMÍRA JURIŠOVÁ, PHD.

Aktuálna vedúca Katedry marketingovej komunikácie. Pochádza z Trnavy, s mužom a synom žije v Bratislave. Na FMK absolvovala bakalárske, magisterské aj doktorandské štúdium, pričom má aj bakalára z Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Je odborníčkou na vizuálnu komunikáciu značiek a branding, lektorkou cvičenia PortDeBras a milovníčkou minimalizmu.

Študenti nakrútili Deň otvorených dverí ako prezentačné video

Jedným z najnavštevovanejších podujatí Fakulty masmediálnej komunikácie UCM v Trnave je Deň otvorených dverí. Táto tradičná udalosť prešla úplne do onlinového prostredia podobne ako na iných vysokých či stredných školách. Na niektorých sa vysielal živý prenos, no naša najväčšia fakulta pripravila takmer hodinové propagačné video. Svoju premiéru malo počas symbolického DOD na sociálnych sieťach, a tak ho v jednom čase videli stovky uchádzačov, ako by sa spolu zišli v Trnave.

Pre kameramana Radovana Bzdyla to bol najväčší projekt v rámci videoprodukcie, na ktorom sa spolupodieľal. „Pri vymýšľaní celého konceptu sme boli dosť odvážni a odhodlaní spraviť naozaj kvalitné onlinové podujatie. Vďaka dostatočnému predstihu sa nám tie predstavy do veľkej miery podarilo naplniť. S mojím spolužiakom Adamom Pásztorom sme tri týždne natáčali, strihali a animovali takmer hodinový záznam,“ hovorí študent tretieho ročníka masmediálnej komunikácie. Nešlo o ich prvý spoločný projekt, a tak obaja vedeli, čo môžu očakávať. „Vyzdvihol by som Adama a jeho enormné množstvo strávených hodín za počítačom, pretože on bol práve tým, kto upravoval celý projekt a niesol veľkú zodpovednosť,“ dodáva k spolupráci.

Do projektu sa zapojilo množstvo ďalších ľudí z fakulty. „So všetkým nám výrazne pomohol pán prodekan Andrej Brník, ktorý organizoval väčšinu natáčania a takisto pripomienkoval záverečné úpravy. Ďalej si neviem predstaviť vytvárať animácie a texty v postprodukčnej časti bez doktora Jána Prónera. Keď sme počítali ľudí, ktorí priložili ruku k dielu, skončili sme niekde medzi 50 až 60 študentmi a pedagógmi,“ opisuje tvorbu videa člen realizačného tímu Radovan. Jedným dychom dodáva, že pre platné protipandemické opatrenia nebolo jednoduché organizovať nakrúcanie s takým počtom zainteresovaných.

„Celý koncept bol vymyslený koncom januára a po skončení skúšok sme sa hneď pustili do natáčania. Najnáročnejšou pasážou celej produkcie bolo organizovanie ľudí a vybavovanie priestorov. Som vďačný, že realizačný tím pozostával z mojích kamarátov, s ktorými si najlepšie rozumiem. Týždeň natáčania a následne týždeň a pol postprodukcie sa odzrkadlili na výsledku,“ hovorí Adam Pásztor, ktorý na projekte pracoval ako kameraman a hlavný strihač. Budúci bakalári sú vďační za príležitosť a tešia sa na ďalšiu spoluprácu s fakultou. „Nebol to prvý projekt pre našu fakultu a dúfam, že ani posledný,“ s úsmevom dodáva Adam na záver.

Autor: Juraj Rakučiak
Foto: Dominik mičuda

Nedostatok času popri škole je zväčša dôsledkom zlého organizovania. Aký je názor psychologičky?

Zdroj: pexels.com

Stíhať školské povinnosti, pracovné aktivity a osobné záujmy je náročné. Niektorí študenti majú nedostatok času, zatiaľ čo iní ním mrhajú. Absolventi často zotrúvajú v životnom štýle mládeže a bývajú po štúdiu u rodičov.

Hoci spoločnosť považuje vysokoškolské obdobie života mladého človeka za bezstarostné, nie je to úplne pravda. Naopak, so zvyšujúcimi sa životnými nákladmi je náročnejšie. Človek sa musí vysporiadať nielen so školskými povinnosťami, ale aj financiami. Študentov FMK som sa preto opýtala, ako vnímajú túto situáciu. Na problematiku prinášam aj odborný pohľad psychologičky Slávky Démuthovej, ktorá pôsobí na katedre psychológie na filozofickej fakulte UCM.

Kariérne skúsenosti počas štúdia sú na nezaplatenie

Popri vysokej škole si väčšina študentov aj privyrába. Práca pritom nie je atraktívna len z hľadiska finančnej odmeny, ale najmä z dôvodu získania skúseností, ktoré sú pre hľadanie zamestnania neoceniteľné. Úspech na trhu práce s minimom skúseností je totiž takmer nemožné. Prostredníctvom prieskumu som zistila, že viac ako polovica študentov na FMK, ktorí sa zúčastnili mojej ankety, popri vysokej škole pracuje. Práca aj štúdium si však vyžadujú veľa nášho času. Psychologička Slávka Démuthová tvrdí, že štúdium a prácu dokážeme zvládať, ba dokonca sa môžu tieto aktivity úspešne dopĺňať. Na druhej strane však upozorňuje, že venovať sa dvom veciam naplno nie je možné: „Čas strávený prácou vždy padne na úkor štúdia a naopak. Ak je štúdium pre človeka prioritou, mal by jej venovať

maximum svojho času a energie. Nie je to len túžba učiteľa, ide skôr o to, aby bol študent spokojný s tým, ako využíva svoj čas a neľutoval, že ho investoval do iných aktivít.“

Zároveň dodáva, že počas praxe sa stretáva skôr so študentmi, ktorým stačí venovať sa štúdiu na priemernej úrovni. Tak si ušetrí čas, ktorý radšej investujú do zlepšovania svojich príjmov. Získavať pracovné skúsenosti počas školy je dôležité, avšak musíme si vyčleniť priority. Inak hrozí, že vznikne akási slučka viacerých aktivít, ktoré môžu byť vzájomne nevyvážené. Dôležité je nájsť v nich balans. „Sú študenti, ktorí si naložia na plecia veľa, to až do takej miery, že pociťujú preťaženosť. Niekedy ide o nevyhnutnosť – musia si privyrábať kvôli zlej finančnej situácii – inakedy je to zas snaha získať praktické zručnosti. Občas je to aj z dôvodu, že nepociťujú potrebu venovať sa štúdiu a využívajú „voľný čas“. Ak študenta situácia zaťažuje, mal by ju riešiť,“ tvrdí psychologička.

Je nedostatok času dôsledkom súčasnosti?

V súvislosti s dobou, ktorej sme vystavení, je viac ako zrejmé, že potrebujeme neustále napredovať. Dosahovanie osobných aj kariérnych cieľov je pre nás veľmi dôležité. Dostávame sa do situácie, kedy nás ovláda potreba rozhodovať sa vo veciach a zároveň si vyhradiť svoj osobný priestor pre život.

Získať vlastné zázemie je často nad naše sily. Štúdium nám síce predlžuje mladosť, no napriek tomu nie sme schopní úplne sa vyhnúť kolotoču, ktorý nástomto období sužuje.

„Záujem o štúdium, radosť z práce či výsledkov a dobrý časový manažment zvyšujú výkon i psychickú odolnosť.“

Často nás trápia otázky ohľadom budúcnosti, správnych životných rozhodnutí či strachu z prítomnosti. Pod tlakom okolitého sveta, očakávaní spoločnosti a rovesníkov bojujeme sami so sebou. Dôsledkom toho vzniká ďalšia situácia, v ktorej mnohí absolventi nevedia nájsť východisko. Pomyselné študentské roky si predlžujú až do obdobia dospelosti. Dochádza k tomu priamo po ukončení štúdia, kedy ešte nedokážu opustiť pohodlie domova či už praktických dôvodov alebo pohodlnosti. „Problém je v tom, že čoraz väčšie množstvo mladých ľudí aj po ukončení prípravy na povolanie zotrúvava v životnom štýle „mládeže“ – nechcú prevziať plnú zodpovednosť za svoj život, nechce sa im opustiť pohodlie domáceho prostredia, nevedia sa odpútať od rodičov a podobne. Nie sú schopní prebrať kritéria dospelosti na svoje plecia. Po príliš dlhej dobe môže byť potom veľmi ťažké osamostatniť sa a stať sa skutočne dospelým,“ vysvetľuje Démuthová.

Organizovanie času je dôležité

Ak sme vystavení skôr povinnostiam ako aktivitám, ktoré nás naplňujú, máme pocit, že nám voľný čas chýba oveľa viac. Pokiaľ je práca a štúdium pre nás prínosným aspektom, ktorý nás naplňa, môže to byť celkom inak. Spájať záľuby s prácou je dôležité určite nejde o klišé. Menej voľného času vnímame ako jeho nedostatok, čo v skutočnosti nemusí byť pravdou. Čas sa rýchlo zlieva do celku, pokiaľ ho trávim napríklad známym ničnerobením. Plánovanie môže byť v tomto prípade veľmi prospešné. Ušetríme ním čas tam, kde sme ho doteraz prehliadali. Už len bezvýznamné scrollovanie na sociálnych sieťach vyplníme efektívnejšie aktívnym oddychom, akým je napríklad prechádzka.

Netvrdím, že sa máme zrieknuť všetkých nerestí a byť maximálne produktívni. Bolo by však veľmi prospešné, keby sme v celom tom chaose vytvorili akúsi organizáciu. Väčšina študentov, ktorí sa zúčastnili ankety, si svoj čas plánuje. Hoci nie do najmenších detailov, no napriek tomu je to postačujúce na to, aby sa vedeli s povinnosťami adekvátne popasovať.

Spojenie školy práce môže byť aj prínosom

Pokiaľ študenti popri škole pracujú, nároky na nich sú oveľa vyššie. Musia si deliť čas a zväčša im tak zostáva menej priestoru pre záujmové činnosti a priateľov. Napriek tomu sa môžu naučiť lepšie zaobchádzať s časom a získať skúsenosti, ktoré neskôr využijú v praxi. Práca, samozrejme, vplýva aj na akademický výkon študentov. Napriek prvotnej nevýhode nás môže posunúť a motivovať k lepším výsledkom. Vďaka plánovaniu si dokážeme lepšie rozdeliť čas medzi jednotlivé povinnosti. Výsledkom bude efektívnejšie zvládanie úloh počas dňa. Na druhej strane môže mať takáto aktivita aj nepriaznivé následky. Pod vplyvom vyčerpania sa

Spojenie školských a pracovných povinností je častým dôsledkom vyťaženia študenta. Zdroj: pexels.com

môžeme vystaviť situácii, kedy budeme školské povinnosti tlačiť do úzadia a prednosť bude mať práca.

„Bez pravidelnej kontroly a nutnosti navštevovať školu môže byť zvládanie sebadisciplíny ťažké.“

Lahko sa totiž môže stať, že pod tlakom školy a vyťaženia z práce sa dostaneme do rutiny, ktorá nás nebude tešiť, ale naopak, vyčerpávať. Vtom horšom prípade môže dôjsť k tomu, že povinnosti nebudeme zvládať. Následne môžeme prepadnúť depresiam a stavom psychickej úzkosti. Tu sa však preukazuje, že množstvo povinností nemusí byť samo o sebe problémom. Ide skôr o vyššie spomínanú organizáciu času. „Sú jedinci, ktorí zvládajú obrovské množstvo povinností bez ujmy na psychickom zdraví, kým pre druhého môže byť už zlomok tohto množstva likvidačnou záťažou. Záujem o štúdium, radosť z práce či výsledkov a dobrý časový manažment znateľne zvyšujú výkon a psychickú odolnosť. Naopak, práca bez zmyslu a nezáujem o štúdium psychickú pohodu výrazne zhoršujú,“ dodáva psychologička.

Vysokoškolské obdobie nám okrem väčšej slobody poskytuje priestor na rast. Zdroj: Pixels

Sebadisciplína je kľúčová najmä počas koronakrízy

Z ankety, ktorú som realizovaláramci prostredia fakulty, sa preukázalo, že väčšina študentov sa prikláňa k názoru, že má dostatok času počas vysokej školy. Napriek tomu štvrtina z nich pociťuje opak. Veľmi dôležité je spomenúť, že toto nastavenie závisí od rozvrhu a aktuálnej pracovnej vyťaženia študenta. Väčšina študentov potvrdila, že má tiež nedostatok času na aktivity mimo pracovných školských povinností. Nájdú sa však aj tí, čo sa s týmto tvrdením nestotožňujú a vysokoškolské obdobie je pre nich náročné, avšak stále únosné. Štvrtina študentov tvrdí, že tieto pocity neprežíva, naopak, študentský život si plne vychutnáva. Navyše, vo všeobecnosti vyšlo najavo, že takmer nikto zo študentov by neukončil štúdium kvôli časovej tiesni.

„Čoraz viac množstvo mladých ľudí aj po ukončení prípravy na povolanie zotrúvava v životnom štýle mládeže.“

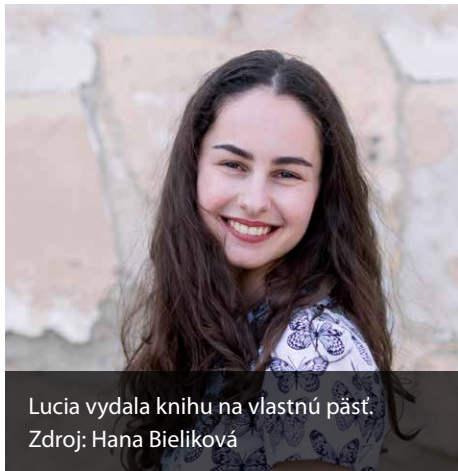
Tento problém vo veľkej miere ovplyvnila aj koronakríza. „Počas prvej vlny pandémie mnoho študentov vnímalo absenciu prezenčného štúdia ako akési „študijné voľno“. Vedeli, že nejaké školské povinnosti mať budú, ale situáciu brali viac-menej ako čas pre svoje osobné aktivity a prácu. Veľmi viditeľne sa to odrazilo na končiacich ročníkoch. Napriek posunu odovzdania záverečných prác totiž mimoriadne veľký počet študentov nestihlo ani tento termín,“ postrehla v role pedagóga Slávka Démuthová. „Pre študentov je to akési memento. Bez pravidelnej kontroly a nutnosti navštevovať školu na takmer dennej báze môže byť zvládanie sebadisciplíny ťažké. Je to však veľmi poučné zrkadlo toho, akú vnútornú motiváciu dotýkný má a ako ho štúdium zaujíma,“ dodáva nakoniec. Nedostatok času je zväčša slabá výhovorka, ktorá pri dosahovaní cieľov príliš nezaváži. Je preto dôležité uvedomiť si tento fakt a nepremárniť roky, ktoré počas štúdia uplynú rýchlejšie, ako sa nazdáme.

Autor: Dominika Ježová

Spisovateľka z radu študentov: Písanie kníh si chcem udržať len ako hobby

Odmalička si viedla denník a milovala písanie slohových prác. Dôkazom toho, že na FMK sú talentovaní ľudia, je aj LUCIA BAŤOVÁ, ktorá si písaním kníh plní svoj sen.

Veľa nervov, úsilia, odvahy a strateného času. Toto všetko a oveľa viac sa skrýva za tvorbu nádejnej spisovateľky a študentky Fakulty masmediálnej komunikácie v Trnave. Lucia Baťová v rozhovore predstavila nielen svoju knihu, ale prezradila aj to, ako sa k písaniu kníh dostala a čo nové pripravuje.

Lucia vydala knihu na vlastnú päsť.
Zdroj: Hana Bielíková

Nedávno vyšla tvoja knižná prvotina s názvom Poučená životom. O čom je?

Môj prvý román je o mladej sirote Rút, ktorá nevie, čo so svojím životom. Cíti sa byť stratená, a preto využije ponuku a odchádza do Kanady. Tam chce lepšie spoznať samú seba, nájsť prijatie a odpustenie. V Kanade stretne Matthewa, ktorý jej život skomplikuje. Príbeh vyúsťi okrem záľubenia sa hlavných postáv aj v nečakané životné situácie.

Kde je možné zakúpiť si tvoju knihu?

Zaobstaráť si ju viete cez moju internetovú stránku Lucia Baťová aj s podpisom a venovaním alebo v obchodných sieťach Martinus či Panta Rhei, ale aj v rôznych lokálnych kníhkupectvách.

K samotnému vydaniu knihy vedie dlhý a náročný proces. Ako si postupovala a ktoré kroky boli dôležité?

Veľmi mi pomohla Soňa Adamčík Borušovičová z Literárneho domu, ktorá vedie autorov pri písaní aj vydávaní kníh. Usmernila ma nielen v písaní, ale aj v rozhodnutí vydať knihu na vlastnú päsť. Bolo to síce náročnejšie, ale stálo to za to.

Dôležitým krokom bolo nájsť dobrého grafika, ktorý navrhoval nielen vnútro knihy, ale aj obálku. Táto časť bola pre mňa veľmi podstatná, pretože práve obal predáva knihu. O spomínanú grafickú úpravu sa postaral Roderik Končal, ktorý je tiež študentom FMK. Podstatnou súčasťou bola jazyková korektúra, právne úkony, obchodné podmienky a iné potrebné náležitosti, ako napríklad nájsť tlačiareň, kontaktovať distribútora a siete veľkých kníhkupectiev.

Ako si spomenula, vydanie knihy je dlhá a náročná cesta a mne veľmi pomohlo, ako samovydavateľovi, že som mala okolo seba správnych ľudí, ktorí ma podporovali a dodávali mi energiu.

Prečo si sa rozhodla vydať knihu na vlastnú päsť?

Pôvodne som chcela ísť cez vydavateľstvo, ale ako som už spomenula, Soňa Borušovičová mi nakoniec dopomohla k rozhodnutiu, aby som si knihu vydala sama. Nielenže by som mala cez vydavateľstvo nízky zisk z knihy, ale rovnako by som nemala takmer žiadne slovo, čo sa týka knihy a jej obalu. Toto boli hlavné dôvody, kvôli ktorým som sa tak rozhodla.

Momentálne si študentkou tretieho ročníka bakalárskeho stupňa. Nie je náročné sklbiť štúdium s písaním a vydávaním knihy?

Vyhovuje mi, že som doma a nemusím sa presúvať takmer každý deň do Trnavy. Keby sme študovali prezenčnou formou, vydanie knihy by bolo nielen náročnejšie, ale určite by sa posunulo o čosi neskôr.

Čo ťa inšpirovalo pri písaní knihy?

Veľa ľudí si myslí, že najmä môj život, pretože z príbehu cítia moju osobnosť. Musím však povedať, že väčšinou som použila svoju fantáziu a inšpirovala som sa skúsenosťami druhých ľudí a vytvorila z nich jeden celok.

Snívaš o práci spisovateľky?

Kedysi to bol môj veľký sen, ktorý sa mi teraz z časti začína plniť. Priority sa však v mojom veku neustále menia

a momentálne si chcem písanie kníh udržať predovšetkým ako hobby.

Je pre teba nejaký autor alebo autorka inšpiráciou? Ak áno, kto a prečo?

Nemám najobľúbenejšieho autora. Ak si mám však vybrať, bola by to autorka Francine Rivers, ktorej štýl písania a príbehy sa mi veľmi páčia. Autorku, ktorej štýl písania sa mi veľmi páči. Každý jej príbeh je iný a vždy niečím zaujímavý. Píše napínať, pútavo, realisticky a zároveň je v príbehoch aj dávka romantiky a drámy.

Čo ťa priviedlo k písaniu kníh a aké boli tvoje začiatky?

Odmalička som si písala denník, v ktorom som písala o svojich pocitoch a zážitkoch. Záľuba sa rovnako prejavila aj v škole, kde som mala najradšej písanie slohových prác. Keď sa k písaniu postupne pridávala moja predstavivosť a prirodzená zvedavosť, vznikol z toho príbeh. Už na základnej škole som napísala niekoľko krátkych príbehov, no nikdy som sa s tým nikomu nepochválila. Začiatky preto neboli ľahké, ale pomohli mi ľudia v mojom okolí a vo svete, o ktorých som vedela, že kráčajú za svojím snom a robia to, čo ich baví.

Pracuješ momentálne na niečom novom?

V procese tvorby je momentálne pokračovanie románu Poučená životom. To, ako sa kniha bude volať a čo bude jej hlavná myšlienka, si zatiaľ nechám pre seba. Chcela by som, aby vyšla budúci rok.

Aké máš hobby okrem písania?

Rada čítam knihy. Ak by som si však mala vybrať záľubu mimo toho, tak je to určite beh, pri ktorom si vždy prečistím myšlienky.

Máš nejakú myšlienku, ktorej sa držíš a povedala by si ju každému začínajúcejmu autorovi?

Určite by som ľuďom odporučila, aby sa nevzdávali, ak na začiatku neuspeli. Každý pád priniesie nejaké ponaučenie a skúsenosti, z ktorých môžu neskôr ťažiť.

Autor: Lucia Gajdošová

Koronavírus ma naučil webovú žurnalistiku

V súčasnej situácii som musel, rovnako ako moji printoví kolegovia v redakcii Atteliéru, prejsť do onlinového režimu, nielen pri poradách, ale aj pri publikovaní. Prečo? Môže za to „milovaný“ COVID-19. Webová žurnalistika je však v mnohom odlišná. Je náročnejšie povedať, či je pre mňa výhodnejšie a jednoduchšie písať do tlačenej verzie Atteliéru alebo do jeho internetovej podoby. Jednoducho som si musel zvyknúť po printe aj na online. Predtým som nemohol napísať príliš dlhý článok, pretože išiel do tlače a mal som striktné stanovený rozsah. Webová žurnalistika to znesie, pretože tu nie sú strany s limitom znakov. Môžem sa tak venovať aj témam, pri ktorých potrebujem viac priestoru. Keď sa pripravujem na tvorbu článku, naštudujem si dostupné materiály na internete. Často rozoberám historické témy, preto do článku oslovím aj nejakého odborníka. Hneď, ako dostanem informácie, spracujem ich do reportáže, prípadne rozhovoru. Od tohto momentu sa práca redaktora mení. Po napísaní a upravení textu v publikačnom systéme pridám obrázky a zdroje. Webová žurnalistika umožňuje vkladať odkazy na iné články, či už na interných, alebo externých stránkach. Čitateľ sa tak jednoducho preklikne na ďalší obsah, ktorý mu odporučí redaktor. Môže ísť tiež o zdrojové informácie,

z ktorých čerpal pri písaní. Zalamovanie textu a umiestnenie fotografií tu nerobí grafik, ale priamo autor textu. Tiež nastavím SEO, ktoré printová žurnalistika nepozná. Bola to pre mňa absolútna novinka! Hotový článok uložím, aby ho ďalší kolegovia upravili a publikovali. Rozhodne áno. Naučil som sa písať pre web. Laik by si mohol myslieť, že v tom predsa rozdiel nie je, verte však, že je. Každá skúsenosť sa zídne. Obzvlášť v súčasnosti, kedy je ešte náročnejšie zamestnať sa v redakcii tlačenej novín alebo časopisov. Internetové portály sú už nad nimi. Počas pandémie ľudia častejšie vyhľadávajú aktuálne informácie práve online. Rozdiel je aj v čítanosti. Bežne má Atteliér náklad 250 kusov, pričom sa distribuuje len na univerzitnej pôde, a tým sa obmedzuje okruh potenciálnych čitateľov. Naopak, na onlinový portál sa dostane každý s prístupom na internet a môže si prelistovať aj PDF-ká tlačených čísel. Výsledkom je, že návštevnosť webu, a teda aj čítanosť, sa nám omnoho zvyšuje. Publikačný systém nám osobitne poskytuje presné čísla jednotlivých článkov. Pri našich podmienkach je v tlači nemysliteľné vydávať kontinuálny obsah. Pri našom časopise trpí najmä spravodajstvo, ktoré má byť aktuálne a rýchle. To pokulháva dnes už aj pri denníkoch. Stávalo sa, že kým sa

celé číslo zalomilo, prišlo z tlačiarne a dostalo sa do stojanov, ubehol aj celý mesiac. Tým strácalo spravodajstvo pre čitateľov zmysel. Internetová verzia časopisu Atteliér má aj tú výhodu, že čitatelia sa môžu priamo vyjadriť k článku v komentároch. Vďaka tomu sa autor dozvie, či sa jeho článok niekomu páči a čo si o téme myslí. Ako autor tak môžem reagovať na zaujímavé podnety. Poteší nás vždy zdieľanie našich textov na sociálnych sieťach.

A vy ste už našimi fanúšikmi na Facebooku či Instagrame?

Daniel
Bíro

Atmosféru cez sieť neprenesú

Koronavírus toho zmenil mnoho, o tom niet žiadnych pochyb. Okrem hospodárskej či finančnej oblasti, o ktorých sa zväčša hovorí v novinách a správach, však zasiahol aj tú umeleckú. Dnes už väčšina podujatí prebieha online, a teda sa možno kultúrne vyžiť aj doma v teplákoch a s čajíkom v ruke (navyše zadarmo). Niekomu to možno vyhovuje – predsa len je to pohodlnejšie a menej časovo náročné. Nájdu sa však aj takí, ktorí by jednoznačne nesúhlasili. Socializácia sa v období vševediaceho internetu ešte ako-tak držala svojho postu, keď sa zrazu objavil COVID-19 a veľmi rýchlo ju zaradil medzi nežiaduce prejavy. No a práve potreba ľudskej interakcie bola jedným z povrazov, ktoré nás ťahali ku kultúrnej scéne. Okrem ozvláštnenia si všedných dní to bola jedinečná atmosféra, ktorá nás toľkých zlákala do divadla, na koncerty či výstavy. Ešte minulý rok som sa s kamarátkou vybrala na nočný koncert nášho huslistu Filipa Jančíka, ktorý sa konal na Bratislavskom hrade. Tmu rozrážali iba

reflektory z pódia a najznámejšie filmové skladby. Husacia koža mi naskakovala pri každej melódii a nebolo to preto, že by mi bola zima (hoci je pravda, že sa ochladilo). Skrátka, ten zážitok bol neskutočný a nedokázala som ho porovnať so žiadnym iným koncertom, podobným či úplne odlišným. No a teraz? Áno, možno nemusíme poskakať či natahovať krk, aby sme niečo videli. Možno nám neodchádzajú ušné bubienky pri falošnom speve všetkých naokolo ani do nás nevrážajú blázniví podgurážení „tanečníci“. A aj peňazí zvyčajne investovaných do umenia nám ostáva akosi viac. Ale ten davo-vý ošiaľ, ktorý sa nás všetkých na takýchto podujatiach zmocnil a na malú chvíľu spojil do jednej obrovskej rodiny, sa niekde vytratil. Nevie, ako vám, ale mne ten pocit, kedy festivaly spájajú ľudí z rôznych kútov Slovenska, chýba. Divadelné predstavenia, kde ľudia sediaci vo svojom najlepšom oblečení hľadeli v úplnom tichu na pódium ako zhypnotizovaní. Besedy so spisovateľmi či

návštevy kín, kde sa zišli ľudia s podobnými záujmami. Takže áno, internet je síce užasný, no nedokáže nám nahradiť to skutočné – ľudí ani zážitky. Pamätajte na to, keď vírus zmizne a my zase budeme môcť vyraziť do ulíc bez rúška a dezinfekcie vo vačku.

Kristína
Hírešová

Nové kultúrne centrum ponúkne príležitosť aj študentom

Cieľom je vytvoriť čo najlepšie prostredie pre rozvíjanie talentov a netechnologických inovácií. Otvoriť by ho mali do konca roka 2023.

Centrum pre kreatívnych a nadaných ľudí z rôznych oblastí vybudujú na Hlavnej 17. Ide o projekt Trnavského samosprávneho kraja (TTSK). Prispôsobia ho najmä architektom, grafikom, dizajnérom, umelcom a hudobníkom, ale i remeselníkom, ktorí pracujú so sklom, železom či drevom. „Ponúkame im moderný priestor s adekvátnym vybavením na rozvoj ich zručností, najmä podnikateľských. V súvislosti s tým, poskytneme poradenské a konzultačné služby,“ uviedol predseda TTSK Jozef Viskupič.

Na podobné centrá uverejnilo Ministerstvo kultúry SR, ešte v roku 2019, výzvu na predloženie žiadostí o nenávratný finančný príspevok. Záujem o neho prejavil aj trnavský župan. „Rozhodli sme sa využiť príležitosť získať finančné prostriedky zo zdrojov Európskej únie na vznik kreatívneho centra, pretože výborne zapadne do našej širokej ponuky inštitúcií – 18 múzeí, galérií, knižníc, osvetových stredísk, divadiel a hvezdárne – a zaplní v nej neobsadené miesto,“ vyjadril sa Viskupič. Podľa neho je dobrou správou, že Trnava bude mať nový typ kultúrnej inštitúcie. Ide o najvýznamnejší kultúrny projekt v meste za posledné desaťročia.

Župa dostala z eurofondov milióny

Ministerstvo kultúry schválilo projektovú žiadosť Trnavského kraja 30. októbra 2020. VÚC získal na vybudovanie kultúrno-kreatívneho centra takmer 7,7 milióna eur. „Tento nenávratný finančný príspevok predstavuje 95 % predpokladaných nákladov projektu, ktoré presahujú osem miliónov eur,“ priblížil župan, „zvyšných 5 % tvorí spoluúčasť župy.“ TTSK bude financovať aj prevažnú časť nákladov na následnú prevádzku strediska. Pri pokrývaní výdavkov však počíta i s komerčným využitím budovy. Na prenájom poskytne 20 % plochy priestorov. Župa je zároveň nájomcom budovy.

Zdroj: trnava-vuc.sk

Objekt, v ktorom bude plánované centrum sídliť, patrí mestu Trnava. Financovalo a zabezpečilo aj projektovú dokumentáciu budovy. VÚC sa tak následne mohol uchádzať o získanie spomínaného nenávratného finančného príspevku. Kraj vidí jediný problém v zdaňovacej politike mesta. Zvýšilo totiž dane pre miestne kultúrne inštitúcie. Mestskí poslanci rozhodli aj o zrušení oslobodenia dane pre objekty, ktoré sa využívajú na kultúrne účely. TTSK, podľa údajov odboru financií, bude v roku 2020 za kultúrne zariadenia platiť daň približne vo výške 51-tisíc eur. V predošlom roku išlo iba o viac ako dve tisícky.

Nové príležitosti dostanú aj študenti

Objekt na Hlavnej ulici slúžil na kultúrne zábery aj doteraz. Budova už ale nie je v najlepšom stave. Predtým, ako v nej vznikne kultúrno-kreatívneho centrum, ju musia zrekonštruovať. Nové priestory budú bezbariérové. Budova by mala disponovať hudobnými miestnosťami, prednáškovou sálou, ateliérmi, administratívnym zázemím centra a kancelármi. „Takzvané „group rooms“ rôznych veľkostí s audiovizuálnym vybavením umožnia klientom centra bez výraznejších obmedzení organizovať pracovné stretnutia a napredovať v rozvoji svojho budúceho podnikania. Budú navrhnuté tak, aby podporovali interakcie, vďaka ktorým klienti vytvoria nové spolupráce či podnikateľské nápady a partnerstvá,“ doplnil Viskupič.

V inštitúcii nebudú chýbať ani moderné technológie. Nájde tam grafické pracovisko MediaLab s rôznym vybavením. Napríklad so zariadeniami pre virtuálnu realitu, ktoré záujemcovia využijú pri tvorbe grafiky a v hernom priemysle. K dispozícii bude aj tvorivá dielňa FabLab a v nej šijacie či finišerske stroje pre módnú a textilnú výrobu, prácu s drevom alebo kovom. Výborné

technické vybavenie neminie hudobné skúšobne. Stredisko bude zároveň iniciátorom workshopov a súťaží. Chcelo by nimi motivovať svojich klientov, odbornú i širokú verejnosť z Trnavského kraja, aby hľadali nové využitie inštalovaných technológií. Vybudovaním centra plánuje VÚC prispieť k zvýšeniu zamestnanosti v kultúrnom a kreatívnom priemysle v regióne. „Vytvorené pracovné miesta sa budú vyznačovať vysokou pridanou hodnotou a udržateľnosťou,“ doplnil župan.

Šikovnosť môžu ukázať aj študenti

Ambíciou župy je nadviazať partnerstvá so školami. Informoval o tom predseda TTSK: „Potenciál sa skrýva v spolupráci centra so strednými a vysokými školami, napríklad pri generovaní odborníkov a mentorov. Počítame tiež s tým, že sa študenti budú podieľať na činnosti kreatívneho centra, čo im môže slúžiť ako odborná prax.“ Nadaní študenti majú teda dvere v inštitúcii otvorené.

Ohlasy na vybudovanie kultúrno-kreatívneho centra sú pozitívne a obyvatelia projekt oceňujú. Mrzí ich však zánik klubu „Káčko“ s dlhoročnou tradíciou, ktorý sa nachádza v mieste výstavby. Ako sa ale zmienil Jozef Viskupič, klubová scéna v Trnave vždy bola a aj bude. „Duch toho, čo všetci poznáme ako „Káčko“, Calipso alebo Artklub, by mal byť v novom kreatívnom centre zachovaný v komerčnom či nekomerčnom priestore,“ ozrejmil Viskupič na sociálnej sieti. Hudba bude znieť z nových skúšobní a pódii či z multifunkčnej sály. Na príprave projektu ďalej pracujú a s aktuálnymi nájomcami i s miestnou umeleckou komunitou budú ešte diskutovať. Stavebné práce by sa mali začať už v roku 2021. Potrvajú pravdepodobne dva a pol roka.

Autor: Nikola Capeková

Zaujmite svoje miesto doma

Prázdne divadelné hľadisko alebo zatvorené dvere na sále obľúbeného kina či výstavnej siene, to sú neželané pohľady nielen ľudí z kultúrnych inštitúcií, ale aj ich návštevníkov. Samozrejme, ak vám chýba kultúra, dá sa s tým niečo robiť, no pretrhnutý lístok s názvom filmu a číslom sedadla si domov neodnesiete. Prečo? Odpoveď je jednoduchá, vy si tie kultúrne vnemy vychutnáte doma cez obrazovku. Dôležité je dodržať etiku a „návštevný poriadok“. Nedávno som si predplatil

slovenskú videotéku DAFilms (skr. pre Doc Alliance Films), ktorá je súčasťou globálnej siete, no napriek tomu nie je taká známa ako Netflix či HBO GO. Dôvodom je azda orientácia na nemainstreamové, viac dokumentárne, artové a lokálne filmy. Dáva však priestor aj tým, ktoré vznikli ešte pred mojím narodením, ale nájdem tu aj tie, ktoré som videl na filmovom plátne, a môžem si ich tak opakovane pozrieť. A kde je tá etika? Pozrite trochu vyššie na slovo predplatil. Ak nám skutočne

chýba kultúra, tak sa jej snažme pomôcť a nestahujeme si filmy či hudbu bez legálneho prístupu. Veď za jeden film v kine by som dal šesť eur a takto môžem za rovnakú sumu pozerať množstvo filmov celý mesiac. Dôležité však je, aby sme kultúru nevnímali načierno, aj keď čierna doba pominie. Práve o náročných časoch sa rozprávame s ľuďmi z brandže na nasledujúcich stranách.

Autor: Juraj Rakučák

Naším cieľom je vybudovať nový areál, na ktorom zostaneme do konca života, hovorí za Grape J. Podmanický

Ak vás zaujíma zákulisie Grape-u, prezradí vám ho JURAJ PODMANICKÝ. V tomto nielen pre umelcov náročnom období sme sa zhovárali s ním ako so spoluorganizátorom hudobného festivalu. Keďže je zároveň frontman kapely Billy Barman, opýtali sme sa tiež na nový album Zlatý vek aj na pomoc od štátu.

Bol tento rok pre Grape horší ako 2015, kedy bol festival pre zlé počasie zrušený?

Rok 2015 nebol dobrý, pretože nám blbalo počasie. Spojili sa tam vysoké teploty a silný vietor. V 35 až 40 stupňoch sa nedá pracovať, keďže na letisku je tieňa málo. Keď sú veľké teploty, pravdepodobnosť búrok je veľká. Tie búrky bývajú veľmi silné. Museli sme vtedy aj evakuovať areál. V tom roku sme mali k tomu všetkému aj veľký nárast návštevníkov. Samozrejme, nedá sa to porovnať s rokom 2020, pretože celý svet zastal.

Ako funguje momentálne agentúra Grape?

Naša agentúra Grape má full-time iba jedného človeka, ktorým je hlavný produkčný. Tu sme trochu vo výhode, keďže iné festivaly majú zamestnaných omnoho viac

ľudí a buď museli prepúšťať, alebo znižovať platy. Ťaháme všetci za jeden povraz, ľudia boli chápvaví a navzájom si pomáhame.

Viete nám povedať zhruba koľko ľudí percentuálne vrátilo lístky za tento rok a koľko si ich ponechalo?

12,5 % vrátilo (1 000 z 8 000). Absolútne tomu rozumieme. Ľudia nemajú peniažky a aj napriek tomu nás veľmi pekne podržali.

Koľko ste prerobili?

Agentúra sa zadĺžila. Niektoré zmluvy máme zle postavené. Budeme v dlhu tak okolo 150 000 eur.

Má koronakríza vplyv aj na predaj merchu?

Určite tiež negatívny. Niečo sa predalo, ale určite by toho bolo viac, keby bol festival.

V rozhovore pre SME ste v júni hovorili, že veríte v prebookovanie 80 % kapiel na budúci rok. Dá sa vám zatiaľ naplniť tento cieľ?

Celá agentúra sa snažila prebookovať interpretov na ďalší rok. Myslím, že sa nám nepodarilo prebookovať len štyroch interpretov. Celá Európa v tomto spolupracuje, takže ten booking bol jednoduchý.

Po dlhých rokoch musí Grape opustiť piešťanské letisko. Už sa vie, kam festival pôjde?

Stále máme problém s nájdením nového areálu. Je to veľmi ťažká práca, keďže

potrebujeme 50 až 60 hektárov plochy, ktorá nesmie byť roľa, ani byť v zastavanom území. My sme prešli asi 15 rôznych miest, kde hľadáme spoločnú reč. Mesto Piešťany je minoritný majiteľ letiska, majoritný je Trnavský samosprávny kraj, ktorý má hlavné slovo, ale predsa len mohlo mesto vyvinúť nejaký tlak.

„Pevne verím, že v máji vyrazíme na tour, ktorú sme preložili už dvakrát.“

A ten tlak, čo vyvíjalo, som ja vyvíjal na učiteľku na strednej škole. Takže veľmi slabučké. Podnikatelia ten týždeň volajú zlatý týždeň. Prichádzajú o státisíce eur. My by sme veľmi radi ostali, keďže nám to vytvára identitu aj komfort, ale žiaľbohu to nejde. Na druhej strane chápeme a rešpektujeme, že letisko je na to, aby sa na ňom lietalo.

Aká je momentálna situácia?

Každý týždeň sa to mení. Mali sme nejakých favoritov, pretože my o tom, samozrejme, už dva roky vieme. Pán Viskupič (pozn. red. predseda Trnavského samosprávneho kraja) nám držal nejaké fleky. Mysleli sme si, že v roku 2020 sa zarobia peniaze, ktoré sa preinvestujú do nového areálu. Momentálne hľadáme možno len dočasné riešenie. Naším cieľom i víziou je, že chceme vybudovať nový areál, na ktorom by sme zostali aj do konca života. Takže je možné, že v roku 2021 bude Grape niekde a od roku 2022 už bude mať

každoročne stále miesto. Primátori boli veľmi ústretoví i nápomocní, takže verím, že sa z toho niečo urodí.

Kedy plánujete oznámiť, kde bude festival?

Keďže Vianoce sú veľmi dobré obdobie na to, aby si človek niečo kúpil i predal, tak sa to budeme snažiť oznámiť čím skôr. Miesto ale musí byť.

„Mysleli sme si, že v roku 2020 sa zarobia peniaze, ktoré sa preinvestujú do nového areálu.“

Nemôžeme predsa zavádzať. Práve kvôli tomu, že niekomu nové miesto nemusí sadnúť, držíme vrátenie lístkov do konca roka. Takže prichádzame o nejaké peniaze, ale je to asi fér.

Bojíte sa, ako rok 2021 dopadne?

Sme v komunikácii so všetkými veľkými agentúrami. Sme aj v Európskej asociácii. Tam sa všetci tvária, že to bude v poriadku. To znamená, že bude vakcína. Vieme, že aj rýchlostesty sa vyvíjajú. Najpravdepodobnejšia bude asi ústna voda. Naleješ do úst, po pár sekundách vypluješ a podľa zafarbenia vieš zistiť, či si pozitívny. Snáď bude existovať digitálny QR kód, ktorý bude hovoriť o tom, či si zaočkovaný. Každopádne agenti v Európe sa tvária, že to bude v poriadku. Americké kapely doletia, dajú si karanténku a pohoda. Takže roka 2021 sa nebojím. No keby sa náhodou niečo stalo, máme pripravený náhradný program na leto. Viac akcií, menej ľudí.

Čo plánujete zmeniť v roku 2021?

Máme pripravenú novú identitu, novú tému. Vytvorili sme kartovú hru, ktorá návštevníkom spríjemní pobyt na festivale. Je to taký manuál, ako lepšie prežiť túto udalosť. Je to podľa mňa veľmi vtipné a pevne verím, že sa s tým ľudia budú zabávať.

Musíme sa rozhodnúť do dvoch týždňov. Kontinuálne predávame lístky. Predĺžili sme možnosť vrátenia lístkov do konca roka. Tie lístky, ktoré si ľudia kúpili, im zostali.

Aspoň čiastočnou náplastou za zrušený Grape bol Festival duševného zdravia. Dopadol tento minifest dobre?

Podľa mňa áno. Sice ekonomicky nie, pretože opäť zaúradovalo mesto Piešťany, kde sa niečo dohodlo a nakoniec sme platili nájom za veci, ktoré sme platiť nemali. Priestory, ktoré sme mali mať ohradené nám zrušili,

takže sme museli ísť inam. Skrátka poleno za polenom. Obyvatelia Piešťan to každopádne prijali veľmi, veľmi dobre.

Všetky hygienické opatrenia museli byť dodržané. Každý deň sa predávalo iba 1 000 lístkov, priestor bol ohradený, návštevníci mohli vstúpiť len s rúškom. Trvalo to tri dni. Ukázali sme, že aj v rámci obmedzení sa ľudia naučili pravidlá rešpektovať a nebol vôbec žiaden problém. Samozrejme, že policajti o jedenástej síce došli a vypínali nám to, čím sa chcem „poďakovať“ mestu Piešťany, že sme nemohli pobudnúť aspoň do polnoci.

Každopádne, mestský park je naozaj krásny a pripadá mi, že práve na takéto akcie bol postavený. Za 50-tisíc by sme to spravili aj budúci rok, ale pokiaľ sa prístup mesta nezmení, tak sa na to môžem vieš čo. Prišlo by nám to ako pekná tradícia, zostať takto v Piešťanoch v malom, ale to je otázka na pána primátora. Pokiaľ to chce, musí pre to niečo urobiť.

Taktiež sa začiatkom leta odohrala aj trojdielna miniséria koncertov medzi blokmi v Bratislave, Košiciach a Piešťanoch. Môžeme niečo podobné očakávať aj v budúcnosti?

Vtedy sa dalo len streamovať. Myslím si, že ľudia už majú streamovania po krk. Toto bolo tiež bojové riešenie. Sponzori nás veľmi podržali. Mali sme tam Orange, Gambrinus a, samozrejme, Red Bull. Nevie, či by takýto projekt práve pre tú presýtenosť streamovania mal zmysel.

Zdroj: tasr.sk

Podme teraz od festivalu k vašej kapele. Zvláda Billy Barman toto obdobie?

Minulý víkend sme si prenajali veľmi pekne prerobenú stodolu na Myjave. Už sme tam boli aj pred rokom, keď sme písali pesničky na Zlatý vek.

„Jednu z požiadaviek máme, aby nám dane tento rok odpustili alebo aspoň znížili.“

Strávili sme tam celý víkend a vzišli z toho 2 nové skladby. No preorientovať sa na online svet nás vôbec nezaujíma. Natočili sme tri diely Prázdných miest. Sú to live klipy v uzavretých prevádzkach, ktoré potrebujú pomoc.

Natočíme ešte nejaký vianočný koncert s babami so SLUK-u. Pevne verím, že v máji vyrazíme na tour, ktorú sme preložili už dvakrát. (smiech) Z apríla na október, z októbra na máj.

Aké sú ohlasy ľudí na album Zlatý vek?

Korona priniesla to, že ľudia sú, čo sa týka streamingu veľmi aktívni. Má to najväčšiu počúvanosť a sťahovanosť zo všetkých albumov.

Festival Grape sa od svojho začiatku konal na piešťanskom letisku. Ďalej však s týmto areálom nemôžu organizátori počítať. Zdroj: Lousy Auber

Buď nám to pomohlo, alebo sme nahrali dobrý album. (smiech) Vinyly sa nepredávajú, ale rozumieme tomu, že musíme chodiť za ľuďmi a koncertovať. Problémom je, že tie pesničky vieme otestovať jedine tam. Takže v máji budeme vedieť, ako na tom Zlatý vek je. (smiech)

V rozhovore pre SME ste povedali, že ďalší album by mal byť tanečnejší. Stále to platí?

Ináč, prišlo mi zvláštne, že sme si na tom rozhovore vykali. Až som sa kvôli tomu zapotil. (smiech) Zdá sa nám, že sa ľudia nemajú na čo hýbať. Áno, asi by sme to radi roztancovali. To sedí.

Aké bolo robiť onlinový koncert pre Rádio FM?

Rádio FM máme veľmi radi. Je to naše domáce rádio, takže vždy radi prideme čokoľvek zahrať. Bola to premiéra celého albumu. Malo to celkom dosť videní. Sme veľmi radi, že si na to ľudia klikli.

Dokáže zvýšený záujem fanúšika o hudbu v onlinovom priestore finančne nahradiť koncerty?

Nahradiť určite nie.

Ste v kontakte s kolegami z brandže. Viete uviesť nejaký príklad, ako iní interpreti zvládajú toto obdobie?

Sú dve skupiny umelcov. Takí, ktorí majú hudbu ako sekundárne povolanie a ľudia, ktorí sa hudbe venujú full-time. Tí, ktorí boli na hudbe závislí, si museli nájsť novú prácu. Napríklad aj náš bubeník. Mne sa „vypli“ obidve povolania. Takže ja žijem zo zásob, ktoré dochádzajú.

Kapela Billy Barman minulý rok nahrala nový album Zlatý vek. Zdroj: billybarman.sk

Hudobný festival Grape trvá dva augustové dni. Zdroj: Martina Mlčuchová

Ako vnímate pomoc vlády umelcom? Je podľa vás dostatočná?

Pevne verím, že za festival sa konečne niečo udeje. Bolo to veľmi chaotické. Strašne veľa združení, strašne veľa spolkov. Na druhú stranu treba povedať, že tento segment je rôznorodý. Od zvukárov cez majiteľov klubov až po maliarov.

„Ukázali sme, že aj v rámci obmedzení sa ľudia naučili pravidlá rešpektovať a nebol vôbec žiaden problém.“

Strašne široké spektrum. Tento proces trval veľmi dlho, kým sa našli aspoň tri spolky, ktoré začali rozumne a s konceptom reprezentovať vládu. Nás ako festival si trochu pohadzovali. Najprv sme boli priradení na Ministerstvo kultúry, odtiaľ sme šli na Ministerstvo hospodárstva a teraz sme na financiách u Hegera. Je

všetkým veciam otvorený, počúva nás. Ja na stretnutia nechodím. Ako festival nás zastupuje Mišo Kaščák a náš účtovník Majo. Maďarsko, Poľsko, Česko už dostali peniaze dávno. Či Colours of Ostrava, či Balaton Sound, či Sziget. Tie dotácie boli v státisícoch. Takže som veľmi zvedavý, čo naši vymyslia. Úplne nerozumiem jednej veci. Naša vláda ako prvá začala podporovať cestovný ruch, ktorý vynáša ľudí preč. Tí ľudia potom míňajú peniaze v zahraničí a nie na Slovensku.

My robíme event, ktorý je na Slovensku a peniaze zostanú doma. Jednu z požiadaviek máme, aby nám dane tento rok odpustili alebo aspoň znížili. Stále máme 20 %. Nemci, Česi aj Rakúšania toto číslo znižujú. V tomto máme veľký bordel a cítim veľký nezáujem zo strany štátu.

Prišla vám nejaká podpora od štátu?

Ako umelec som si požiadal o štipendium. Malo by mi prísť teraz vyjadrenie. Ide o 3 000 eur. Ľudia okolo mňa to už dostávajú, ale my ako autori sme na rade až teraz. Zdá sa mi, že to dávajú skoro každému. Aj keď treba povedať, že 3 000 eur v tejto dobe nie je bohviečo. Akurát na zaplatenie kosiene v Piešťanoch. (smiech)

Má podľa vás toto obdobie nejaké pozitíva?

V mojom súkromnom živote určite má. Mám dvojročného syna. S ním a s priateľkou trávim viac času. Keď prišiel lockdown, zavreli sme sa na tri mesiace v Trenčianskych Tepliciach a uvedomil som si, ako málo času som s nimi trávil. Takže toto určite prinieslo trochu tepla.

Autor: Róbert Mako

Za oponou súčasnej kultúrnej sféry: Ako je na tom Malý Berlín?

Pri téme kultúry v koronakríze sme neobišli ani centrum, ktoré sa venuje organizovaním umeleckých, kultúrnych či vzdelávacích podujatí. Ako prežíva hluché obdobie kultúrne centrum na Nádvorí?

Malý Berlín pozná asi každý Trnavčan či tu pracujúci a študujúci človek, ktorý sa aspoň raz za čas chodí kultúrne vyžiť. Keďže nám sprostredkúva umenie, niet divu, že ho korona zasiahla rovnako ako ktorékoľvek divadlo, galériu či eventovú agentúru. Zamestnancom chýba najviac osobný kontakt s návštevníkmi a ich spätná väzba. Veľa však s touto situáciou urobiť nemohli. „Zdravie je prvoradé. Pokúsili sme sa dostať kultúru aspoň do domácností na dialku, keď už ľudia nemohli prísť k nám,“ odpovedá Ján Janočko, ktorý je zodpovedný za filmový a komediálny program.

Ako kultúrne centrum fungujúce z rôznych grantov to má teraz s ich čerpaním trochu komplikovanejšie, pretože nie všetky môže využiť na podujatia organizované online. Ľudia z kultúrneho centra Malý Berlín sú preto radi, že niektoré mohli urobiť aj naživo.

„Podujatia, ktoré si vyžadujú spätnú väzbu od divákov, nemá zmysel robiť bez nich.“

Získanie grantov a dotácií sa však vždy rieši rok vopred, a tak s týmto problémom nebol. Za najväčšiu zmenu považuje kultúrne centrum hlavne terajší kontakt s divákmi. Mnohé podujatia muselo presunúť do onlinového prostredia, keďže publikum nebolo dovolené. Niektoré sa len obmedzili, iné zase úplne zrušili. „Na druhej strane, snažili sme sa priestor, ktorý nám vznikol tým, že sme podujatí mali menej, využiť čo najlepšie. Vymysleli sme tak niekoľko nových menších projektov a hľadali sme cesty, ako robiť onlinové podujatia tak, aby priniesli svoju vlastnú pridanú hodnotu,“ hovorí Janočko.

COVID-19 obmedzil dochádzku do práce. Výnimkou nie je ani Malý Berlín, v ktorom majú home office. Ten odporúčila a neskôr aj nariadenia vláda všetkým zamestnancom, ktorým to charakter ich práce umožňuje. Samozrejme, nie pri všetkých aktivitách sa to dá zrealizovať, a tak pri príprave niektorých podujatí musia byť prítomní aj fyzicky. V prípade, že bola možnosť usporiadať aspoň obmedzené predstavenie, hygienické opatreniach išli až nad rámec toho, čo od nich vyžadovali úrady, aby sa u nich návštevníci cítili naozaj bezpečne. Dezinfikovanie sál, kontrola prekrytia horných dýchacích ciest

či dezinfikovanie rúk – tak vyzerala realizácia podujatí v Malom Berlíne. V prípade, že ide o onlinový event, tieto povinnosti, samozrejme, odpadajú, ale ako centrum poznamenáva, o to viac zase pracujú jeho zamestnanci na technickej kvalite takéhoto prenosu. Hlavne pri koncertoch, ktoré organizuje prostredníctvom sociálnych sietí, majú technici plné ruky práce.

Onlinový režim priniesol aj benefity

Rozhodnúť sa, ktorý event pobeží online a ktorý nie, je podľa centra sídliaceho na trnav-

bol zážitok, prebehnúť v priebehu pár minút prakticky celú zemeguľu. Nikdy sme niečo podobné nerobili a nakoniec sme dostali veľa pozitívnych ohlasov od divákov aj od umelcov, ktorí mali možnosť ukázať niečo zo svojej tvorby aj rodákom.“

Okrem tohto podujatia sa do virtuálneho prostredia preniesol aj Ypsalon, festival spisovateľov, ktorý už má, podľa Malého Berlína, vybudované dobré meno u čítajúcej verejnosti i u samotných spisovateľov. Za výzvu pri takýchto podujatiach považujú

Nezávislé kultúrne centrum je súčasťou areálu Nádvorie. Zdroj: asb.sk

skom Nádvorí otázka inštinktu a praktickosti. „Podujatia, ktoré si vyžadujú spätnú väzbu od divákov, nemá zmysel robiť bez nich. Niekedy v tomto smere rozhodne namiesto nás aj vyššia moc a my musíme podujatie zrušiť, napríklad v prípade umelcov zo zahraničia.“ Ak sa to však z finančnej stránky dá zvládnuť, naplánované udalosti už rušiť nechcú. Tanečné a divadelné predstavenia sú výnimkou, pretože sa nedajú prostredníctvom internetu plnohodnotne zrealizovať, a preto väčšinu z nich presunuli na budúci rok.

Podľa Janočka výhodou onlinových eventov je jednoduchý prístup k nim – stačí len pripojenie na internet a môže si ich pozrieť prakticky ktokoľvek. Takáto realizácia kultúrnemu centru výrazne zjednodušila aj prezentáciu vizuálneho umenia s názvom PechaKucha Night Trnava. „Mohli sme predstaviť naživo umelcov z celého sveta, ktorí by inak do Trnavy prísť nemohli. Takto sme pripravili večer s umelcami pôsobiacimi na troch kontinentoch v jednom čase. Aj pre nás to

v centre hlavne to, že musia zaujať a prilákať diváka, aby si sadol k počítaču alebo mobilu a venoval im pozornosť. Snažia sa zamerať na obsah, ktorý je zaujímavý najmä pre ľudí žijúcich v Trnave a okolí.

Na otázku, či je komplikovanejšie robiť eventy takéhoto typu odpovedá Malý Berlín neutrálne: „Všetko má svoje pre a proti.“ Záujem o onlinovú kultúru je vraj porovnateľný so záujmom o ňu počas minulých rokov. V letných mesiacoch bol slabší pre väčší pohyb vonku, v októbri a novembri, ktoré sú tradične pre kultúru silnejšie, sa očakávané zachoval väčší dopyt. Kultúrne centrum sa neobáva ani toho, že si zvykneme na kultúrne podujatia sprostredkované zadarmo. Podľa Jána Janočku sme si určite všetci vedomí tejto výnimočnej situácie a navyše zážitok zo skutočného eventu nám tieto prenosy nenahradia.

Autor: Kristína Hírešová

Michal Lenický je na čele Kulturmarketu.
Zdroj: Marek Würfl

Šéf eventovej agentúry: Náš segment sa mení a zmeny, ktoré nastávajú, sú už nenávratné

Kultúra je v rozpade. O jej črepinách sme sa rozprávali s MICHALOM LENICKÝM z eventovej agentúry Kulturmarket. Ako sa jej darí prežiť koronakrízu a je onlinové prostredie dostatočnou náplastou na udržanie sa pri živote?

Pandémia a lockdown zasiahla okrem umelcov aj organizácie, ktoré zabezpečujú, že sa ich umenie dostane k ľuďom. Kulturmarket má na konte realizáciu podujatí ako na Slovensku, tak aj v Čechách. Niet preto divu, že koronavírus výrazne narušil jeho aktivity.

Už niekoľko rokov organizujete rôzne podujatia. Ako teda prežíva agentúra Kulturmarket obdobie, kedy sa eventy nemôžu organizovať?

Bez debaty je to zložitá situácia pre viaceré segmenty na trhu, ten eventový je jeden z najzasiahnutejších. Treba povedať aj to, že sú tu určite aj kritickejšie oblasti. My sme konkrétne mali ešte ako-tak šťastie, že sme sa v lete mohli aspoň trochu nadýchnuť, no mimo toho krátkeho okna plyní pre nás od marca obdobie neistoty a frustrácie.

„Od marca pre nás plyní obdobie neistoty a frustrácie.“

Od začiatku krízy sa snažíme mať, a to v každej etape obmedzovania či uvoľňovania, víziu, ku ktorej by sme mohli upierať náš pohľad a cieľ, ku ktorému by sme mohli smerovať – či už na podujatia, ktoré sa dajú robiť online, alebo na projekty, ktoré majú dlhšiu prípravnú fázu a ich realizácia sa odohráva v dlhodobom horizonte, ako aj na projekty, ktoré nám dlho ležali v šuplíku, a teraz máme čas ich rozpracovať. Náš segment sa mení a zmeny, ktoré nastávajú, sú už nenávratné, preto je dôležité nezastaviť sa a skúšať, hľadať a pracovať viac než inokedy. Nie je to ľahké, ale inak to ani nejde.

Museli ste si aj vo vašej agentúre Kulturmarket uťahovať opasky?

Samozrejme, dlhé mesiace sme mali tržby doslova nulové. Analýza výdavkov je pravidelná záležitosť, teraz oveľa intenzívnejšia ako pred krízou. Naše ciele sa upierajú na zachovanie kompletného tímu a všetko naviac,

čo bolo možné, sme zoškrtali. Stále sme vo fáze znížených odmien a zároveň odpadli všetky bonusy a príspevky. Nie je to ľahké, najmä keď si uvedomíme, že tá kríza trvá už takmer rok a nikto nevie, čo nás čaká v najbližších mesiacoch, ani nepoznáme dlhodobšie plány vlády.

Aký máte názor na štátnu pomoc v oblasti kultúry? Je dostatočná?

Nie som odborník na stimuly a štátne dotácie, preto neviem úplne zhodnotiť ich dostatočnosť či nedostatočnosť. Sťažovať sa by bolo jednoduché, určite by mohla byť pomoc dostupnejšia a vyššia, ale mohla by byť aj naopak komplikovanejšia a nižšia. Čerpáme pomoc na zamestnancov a časť kolegov požiadala a dostala štipendiá z Fondu na podporu umenia. Hoci niektorí o ne žiadali na iné, vlastné projekty, a tie budú realizovať vo vlastnom čase. Táto pomoc nám však umožnila, aby sme zachovali celý tím a nemuseli znižovať stavy.

Z toho pohľadu sa štátne ciele pre zachovanie zamestnanosti u nás podarili, aj keď došlo k dlhodobému uťahovaniu opaskov. Je to ale spôsobené aj tým, že sme predtým mali dlhšie obdobie, kedy sa nám darilo, preto mi nepríslúcha sa sťažovať. Je mnoho profesií, ktoré na pomoc nedosiahli, a mnoho subjektov, ktoré na prekonanie krízy prostriedky nemajú. V našom segmente bolo vždy ťažké si budovať nejakú rezervu, nie je to také efektívne „podnikanie“, je to skôr práca, ktorú robia ľudia preto, že chcú a je ich vášňou.

Ako by mala vyzeráť krízová komunikácia v eventovom segmente počas pandémie?

Rýchla, konštruktívna a adresná. Pri každom novom opatrení, obmedzení či uvoľnení sme analyzovali, ktorých našich podujatí a zákazníkov sa to týka a akým spôsobom. Čo najrýchlejšie, ako to bolo možné, sme sa snažili jasne a zrozumiteľne komunikovať, čo by malo

nasledovať. Situácia s opatreniami sa menila naozaj často, no zakaždým sme sa usilovali, aby mali naši zákazníci v každej jednej fáze informácie o tom, či sa to týka podujatia, na ktoré majú lístok, či o ktoré majú záujem. Snažili sme sa, aby boli ubezpečení a mali jasno v tom, že sa tomu aktívne venujeme a že nečakáme iba na to, kým sa to celé „utrasie“, ale naopak, že sme proaktívni.

V KC Dunaj ste zvykli organizovať aj párty ako Kubánska noc či Indietronica a rôzne koncerty. Počas krátkeho útľahu pandémie ste ich opäť rozbehli. Dá sa úplne a stopercentne zamedziť šíreniu vírusu na takýchto podujatiach, na ktorých sa konzumuje alkohol?

Stopercentne to zaručiť nejde ako hocikde inde, no doteraz nevieme o žiadnom prípade, ktorý by sa objavil v KC Dunaj alebo na akomkoľvek našom podujatí. Situáciu určite nepodceňujeme, pri organizovaní sme na viacerých opatrenia trvali vo väčšej miere, než bolo nariadené. Pracovali sme s nižšou kapacitou a snažili sme sa byť prísni na dodržiavanie nosenia rúšok a používania dezinfekcie.

„Cenotvorba bola pri podujatiach vždy veľká alchýmia, do nákupného rozhodovania vstupuje príliš veľa okolností.“

Zároveň komunita „eventákov“ priebežne prichádzala s viacerými návrhmi pre náš segment, ako napríklad meranie teploty návštevníkom či evidencia návštevníkov pomocou mailových adries, aby boli kontaktovaní, ak by sa na podujatí objavila nákaza. Som preto toho názoru, že opatrenia mohli byť omnoho sofistikovanejšie, aby jednotlivé segmenty toľko netrpeli. Na to by však musel existovať skutočný dialóg s vládnymi orgánmi.

Festival udržateľnosti POMALO, ktorý by sa za iných okolností konal na bratislavskej Starej tržnici ešte na jar, ste pre situáciu museli zrušiť. Ktoré podujatia je možné preklenúť aj do onlinového priestoru a ktoré vôbec a prečo?

Drvivú väčšinu podujatí sme pre situáciu s koronavírusom presúvali. Na mnohé z nich mali ľudia už zakúpené lístky, no prakticky je každý jeden termín, kedy sa podujatia konať nemohli premrhávaný. Kalendár už nikdy nedobehne, nevieme nafúknuť ďalší rok o tie „stratené“ termíny. Pokiaľ ide o to, ktoré podujatia sa dajú presunúť do onlinového prostredia, myslím si, že na to všetci ešte prichádzame a skúmame. V prvej vlne pandémie sme mali celkom radikálny pocit, že nič z akcií nemá v online zmysel, že tomu bude chýbať interakcia a celý ten spoločensko-komunitný rozmer.

„Ten, kto prinesie hodnotu, si získa pozornosť ľudí.“

Mysleli sme si, že pre naše portfólio eventov bude lepšie čakať. Teraz, o niekoľko mesiacov neskôr, to však už berieme tak, že vzdelávacie podujatia, ktoré nie sú primárne o zábave, ale o odovzdávaní informácií, v online majú zmysel. No prakticky sa dá v nejakej forme presunúť všetko, je to o kompromisoch, prístupe a kreativite. Situácii sa musíte prispôbiť, verím preto, že je to možné.

Cestovateľské kino či SmartTalk ale začína fungovať v rámci webinárov. Majú ľudia záujem vidieť nové miesta aspoň touto formou?

Zatiaľ máme za sebou asi malé množstvo onlinových eventov, aby sme vedeli povedať, že je to pre návštevníkov/divákov dostatočná alternatíva. Myslím si, že mnohí návštevníci tento formát onlinových podujatí zatiaľ skúšajú a testujú. Pár tisícok ľudí sa na nich už zúčastnilo, pričom časť boli ľudia, ktorí mali presunuté lístky, teda tie, ktoré si zakúpili pôvodne na fyzické podujatia. Čo môžeme v tejto chvíli povedať je, že máme prevažne pozitívne reakcie. Ak nejaká nespokojnosť je, netýka sa samotného online formátu.

Prečo sa Kulturmarket nakoniec rozhodol robiť webináre po takej dlhej dobe, ako sa začala pandémia?

Dôvod je jednoduchý – prinútila nás situácia. Na ďalšie uvoľňovania sme už čakať nevedeli. Prvú vlnu pandémie sme prečkali s tým, že sme žili z úspor a s nikým u nás vo firme sme sa tak nemuseli rozlúčiť. Avšak táto situácia

trvá už od marca, úspory sa nám už minuli a bez toho, aby sme v tejto druhej vlne realizovali nejaké projekty, sme si už nemohli dovoliť zachovať celý náš tím.

Zároveň postupne dozrieval aj náš pohľad na veci. V prvej vlne sme presúvali kompletne všetky eventy na jeseň, v lete sme urobili pár desiatok akcií, v septembri a v Česku do polovice októbra sa nám ešte podarilo väčšiu časť plánovaných podujatí presunutých z jari zrealizovať. Hneď, ako začalo platiť obmedzenie podujatí aj v Česku, sme sa začali venovať onlinovým eventom. Tým chcem povedať, že to načasovanie malo svoju logiku a je výsledkom vývoja situácie.

Na podujatí v pražskom Kine Lucerna sedeli ľudia v rúškach. Zdroj: Facebook/Kulturmarket

Nedostali ste podnet, že by vstupenky mali byť lacnejšie, keďže sedíme doma a nezažívame skutočnú atmosféru koncertného podujatia?

Priamo tieto podnety nedostávame, no používame analytické nástroje, z ktorých si odnášame spätnú väzbu. Pri väčšine podujatí sme zachovali rovnakú výšku vstupného. Dôvodov je viacero – napríklad fakt, že si online event vedia pozrieť viacerí členovia domácnosti iba s jedným prístupovým kódom, rovnako dostanú z webinára záznam, ku ktorému sa vedľa vrátiť späť. Cenotvorba bola pri podujatiach vždy veľká alchýmia, do nákupného rozhodovania vstupuje príliš veľa okolností, aby sa dalo porovnávať medzi sebou jednotlivé eventy a z toho si vytvoriť nejaké hodnoverné dáta. Podobne ako dramaturgia, aj cenotvorba si vyžaduje skúsenosti a inštinkt.

Nebojíte sa, že vaša klientela je už preťažená onlinovým prostredím z práce doma a že nebude mať o také podujatia záujem?

Nebojíme sa ničoho, ale máme pravdu, potvrdzujú to aj zahraničné prieskumy, že dôvodom čísla jeden pre neúčast na onlinovom evente je príliš veľa onlinových aktivít ľudí. Berieme to ale tak, že v súčasnej dobe, a to aj pred vypuknutím pandémie, má človek veľa možností, ako využiť svoj čas. A ten, kto prinesie hodnotu, si získa pozornosť ľudí. Z tohto pohľadu si nemyslíme, že je situácia iná. My sme sa vždy snažili pripravovať pre ľudí také podujatia, ktoré majú hodnotu, a inak tomu nie je ani teraz v období webinárov. Veríme, že si nájdu svojho diváka bez ohľadu na okolnosti.

Autor: Kristína Hírešová

CELÝ ČLÁNOK NA WEBE

www.attelier.sk

S kyberšikanou sa na Slovensku stretlo až 37 % detí, uvádzajú prieskumy

Spolu s rýchlym rozvojom nových informačných a komunikačných technológií sa agresia presunula aj do onlinového priestoru. Kyberšikana je zámerná, opakovaná a cielená forma ubližovania prostredníctvom elektronických médií.

Cieľom kyberšikanovania je zneužívanie moci agresora nad obeťou, zámerným a dlhodobým ponižovaním alebo ubližovaním, ktoré obeť zraňuje. V porovnaní s tradičným šikanovaním zostávajú títo násilníci vo väčšej anonymite. Vďaka tomu majú väčší pocit moci a menej sa obávajú sankcií.

Keď sa prekročia hranice tolerancie

Zákernosť šikanovania spočíva v tom, že je nepretržitá. Môže sa uskutočňovať 24 hodín denne, a to počas celého roka. V zborníku, ktorý vydalo občianske združenie IPčko, sa najčastejšie vyskytujú nasledujúce typy kyberšikan. Onlinové provokovanie pozostáva zo správ, ktoré sú urážlivé alebo vulgárne. Ich cieľom je získať pozornosť šikanovaného, ako aj jeho reakciu, a tým ich vtiahnuť do podobného štýlu komunikácie. Obťažovanie môže pokračovať posielaním opakovaných správ či fotiek. Agresor môže tiež prezvárať mobil obeť alebo posilať vírusy. Cieľom je získať súkromné informácie alebo fotografie. Následne môže poškodeného vydierať alebo rovno zverejniť nevhodné fotky.

Pri internetovom napodobňovaní sa útočník vydáva za svoju „korist“. Môže ísť o vytváranie falošných profilov či krádež identity. Následne si zo šikanovanej osoby robí žarty, šíri nepravdu alebo v jej mene ubližuje ostatným. Za tým všetkým je často snaha dostať obeť do problémov. Najzvláštnjším typom je prenasledovanie na internete, takzvaný

Zdroj: Instagram/digitalsake.es

cyberstalking. Prejavuje sa neustálym posielaním správ a monitorovaním aktivít a pohybov daného človeka. Ak si nevieť spomenúť na niečo ohľadom vášho života, stačí sa opýtať cyberstalkera. Ten to určite bude vedieť. Medzi ďalšie typy by sme mohli zaradiť napríklad ohováranie a šírenie klebiet cez internet, prípadne úplné vylúčenie z online komunity.

Agresori spravidla poznajú svoju obeť a nevyberajú si ju náhodne. „Útočníkmi nebývajú anonymní, cudzí páchatelia, naopak, väčšina obetí vie, kto je autorom nepríjemných činov. Často je to niekto pre obeť známy aj z prostredia tvárou v tvár: spolužiak, niekto z iných ročníkov v škole, zo susedstva alebo niekto, koho poznajú z internetu,“ hovorí školská psychologička Zuzana Jenčková. Dodáva, že obeť kyberšikan je pritom často obeťou násilia aj v reálnom svete, a to neraz zo strany tých istých páchatelov. Na to, že kyberšikanovanie je veľkým problémom, poukazuje aj stránka kybersikanovanie.sk. V jednom príklade zo slovenských škôl píše o tom, ako agresori vnikli spolužiakovi do Facebookového účtu a prečítali si všetky jeho správy. Začali ho vydierať tým, že povedia všetkým, čo a s kým si píše. Za to, že to neprežadia, od neho vyžadovali, aby im nosil do školy pomôcky. Rodičia obeť si to všimli a upozornili na to školu. Násilníci svoj čin odôvodnili tak, že si z neho robili srandu a nechcelo sa im nosiť pomôcky. Ospravedlnili sa spolužiakovi a odvtedy sa akceptujú.

Šikanovanie môže mať nepredstaviteľné následky

Dlhšie trávanie na sociálnych sieťach môže zvýšiť šancu, že sa stanete obeťou kyberšikan. Dokazuje to aj prieskum z Rumunska, ktorý zistil, že ak trávite na internete dve alebo viac hodín denne, zvyšujú sa šance, že sa zapletiete do online šikany. Avšak zamedziť prístup deťom k mobilným telefónom, nemusí byť vždy pozitívna vec. Americká vládna agentúra National Center for Education Statistics zistila, že zákaz

používania telefónov počas vyučovania zvyšuje kyberšikanu medzi žiakmi takmer o dvojnásobok. Podľa výskumu, ktorý zrealizovalo Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, sa až 37 % žiakov stretlo s kyberšikanou. Neriešenie tohto problému môže mať za následok mnoho psychických problémov. Najviac sa spája so zníženým sebavedomím. Ďalšími znakmi môžu byť depresie, poruchy spánku, strata istoty, úzkosť či dokonca sebapoškodzovanie. Stáva sa aj to, že ak bolo dieťa niekedy obeťou, snaží sa brániť v online priestore tým, že sa z neho stane agresor.

Podľa Jenčkovej sú následky kyberšikanovania veľmi individuálne. Niektoré deti sa s tým dokážu vysporiadať aj samé, najmä ak situácia netrvala dlho. U iných to môže predstavovať problém, ktorý je nad ich sily. „Závažnosť môže byť pre obeť taká veľká, že čokoľvek ostatné prestáva mať význam. Dokonca sa môže zdať, že ani neexistuje žiadne východisko a nikdy už nebude lepšie,“ hovorí Jenčková. Vo svete sa niektoré prípady končia aj smrťou. Tyler Clementi, osemnásťročný študent prvého ročníka na Rutgers University, bol talentovaným chlapcom, ktorý miloval hru na husle.

V septembri 2010 skočil z mosta George Washington Bridge. Dôvodom boli videá, ktoré zobrazovali, ako prežíval intímne chvíle s iným chlapcom. O kompromitujúcu nahrávku sa postarali jeho dvaja spolužiaci. Dvaja mladí muži nechali naschvál zapnutú webkameru, aby mali dôkaz, že Tyler je gay. 18-ročný študent neznesol takýto zásah do súkromia a následné šikanovanie. Na Facebooku si desať minút pred spáchaním samovraždy zmenil svoj aktuálny status na: „Jumping off the George Washington Bridge, sorry“ (Skáčem z mosta Georga Washingtona, prepáčte). Spolužiaci boli neskôr obvinení z narušania súkromia.

Pedagóg ako obeť

Obeťami kyberšikan nie sú len žiaci a mladí ľudia, ale aj pedagógovia. Šikanovanie

učiteľov zahŕňa obťažovanie, ponižovanie a zahanbovanie alebo zneužitie jeho identity. Najčastejšími formami, s ktorými sa pedagógovia stretávajú, sú obťažujúce telefonáty, výhražné správy, útoky, provokovanie a nahrávanie na mobil. Nemenej častými spôsobmi napádania je séria tichých telefonných hovorov alebo séria textových správ, anonymných varovaní, vytváranie hanlivých skupín na sociálnych sieťach. Dôvody na šikanovanie učiteľov sú rozličné. Môže to byť kvôli nízkemu spoločenskému statusu, slabej autorite, pomste za nespravodlivosť zo strany pedagóga, ktorého vnímajú ako nepriateľa. Dôvodom však môže byť aj nuda na vyučovaní alebo úsilie žiaka stať sa stredobodom pozornosti alebo uznanie od spolužiakov za to, čo danému učiteľovi vyvedol.

Podľa výskumu sa učitelia stretávajú s násilím oveľa zriedkavejšie ako učiteľky, ktorých je však na školách viac než 80 %. Výskyt násilia zo strany žiakov potvrdila viac ako polovica učiteľov, a to presne 51,7 %. Deti a mladiství dokážu neoblíbeného, neskúseného či príliš liberálneho pedagóga znemožniť pred spolužiakmi alebo aj vlastnými kolegami a doslova mu znechutiť učiteľské povolanie. Stáva sa, že učitelia z týchto dôvodov opúšťajú školu. Vyučujúci situáciu často prežíva ako vlastné zlyhanie, cíti sa trápne a nechce na seba upozorňovať.

Zvýšenie nenávisti počas pandémie

Podľa organizácie Light, ktorá sa zaoberá internetovým obťažovaním, sa kyberšikana počas koronavírusu zvýšila o 70 %. Nenávistné komentáre na Twitteri, ktoré sa týkajú Číny, sa navýšili o 900 %. Zároveň sa zvýšila aktivita na nenávistných stránkach o 200 %. Niektoré celosvetové mainstreamové médiá tomu pravdepodobne aj napomáhajú. Napríklad

komentáre na Čínu prevládajú aj pod videom na YouTube, ktoré zverejnilo Sky News Australia pod názvom „Čína zámerne spôsobila koronavírus na celom svete.“

V Južnej Kórei bola 29-ročná žena Kim Ji-seon nakazená koronavírusom. Nevedela o tom, a tak žila svoj bežný život. Plánovala júnovú svadbu a stretla sa s pracovníkmi v kostole. Po vyšetrení vyšli najavo okrem pozitívnych výsledkov testovania aj podrobnosti o jej súkromnom živote. Úrady zverejnili o žene osobné údaje, ako napríklad vek, pohlavie, názov kostolu, posledné miesta, kam išla a ľudí, s ktorými sa stretla. Onlinoví trolovia z týchto detailov vyvodili falošný príbeh o tom, ako podvádza svojho snúbenca s jedným z pracovníkov v kostole. Celé sa to udialo počas toho, ako sa mladá žena zotavovala v nemocnici. Vďaka tomuto prípadu sa juhokórejská vláda poučila a už naďalej nezverejňuje citlivé údaje o nakazených.

Agresívne správanie v online hrách

Vďaka väčšiemu množstvu voľného času a bezpečnostným opatreniam, narástla i aktivita ľudí na internete. Nechodíme do klubov, posilňovní a ani sa nestretávame s priateľmi. Namiesto toho hráme napríklad online hry. To môže mať za následok zvýšenú toxicitu v hrách o 40 %. Boj s agresívnymi hráčmi môže miestami pripomínať hádzanie hrachu do steny. Toho, kto nevie krotiť svoje emócie, môžete pokarhať alebo mu udeliť zákaz hrania, no nie je to efektívne. Je veľká pravdepodobnosť, že si vytvorí ďalší účet a vráti sa späť k hraniam. Ak by tak náhodou neurobil, je možné, že so svojim správaním „nakazil“ už aj ostatných hráčov, ktorí nenávisť šíria ďalej. Je to ako taká reťazová reakcia.

Na tému toxicity v hrách sa vyjadril aj streamer a bývalý profesionálny hráč League of Legends, Joedat „Voyboy“ Esfahani. Vo svojom videu poukazuje na to, že sa nenávisť každým rokom zvyšuje a opatrenia, ktoré by mali toxicite zamedziť, sú nedostatočné. Pravidelne sa vo svojich hrách stretával s ľuďmi, ktorí mu naschvál kazili zážitok z hrania a úmyselne prehrávali, a to všetko iba kvôli tomu, že je známy streamer. Týchto trollov nezastavilo ani to, že sa na nich pozerali desatisíce ľudí.

Ako sa môžeme brániť voči kyberšikane?

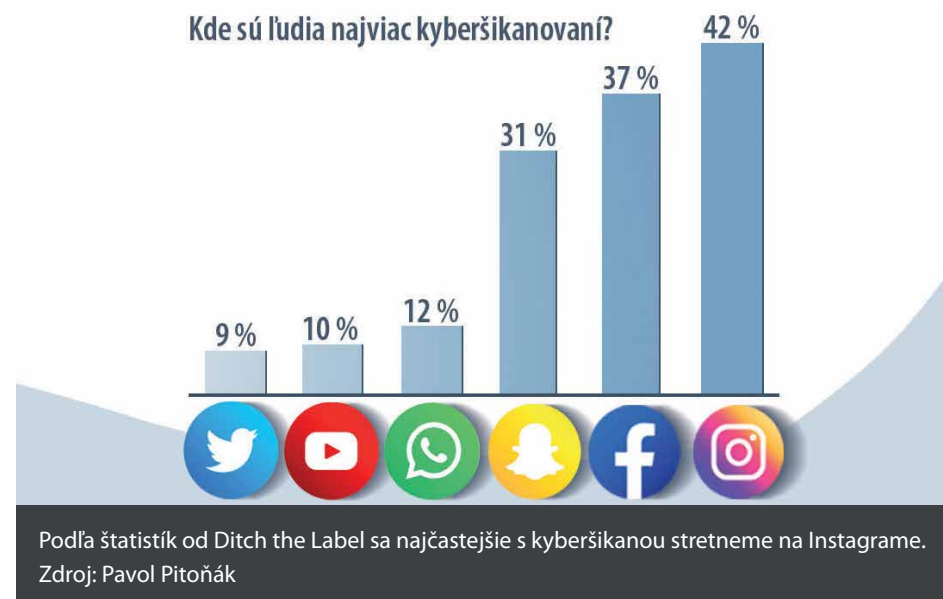
Dôležité je dávať si pozor pri zverejňovaní osobných údajov, fotografií alebo videí na internete. Akékoľvek súkromné informácie – rasová alebo národná príslušnosť, zdravotný stav, sociálno-ekonomické podmienky, prístupové heslá ku kontám a profilom – môže páchatel využiť na zosmiešnenie obeť, vyhrožovanie sa alebo vydieranie. Ani v bežnom živote neprezradíme všetko osobe, ktorej nedôverujeme, a tak by to malo platiť aj na internete. Preto si treba rozmyslieť, čo chcete zverejňovať v onlinovom prostredí.

Kyberšikanovanie je potrebné riešiť okamžite. Čím dlhšie ignorujeme situáciu, tým sa bude zhoršovať a jej následky môžu narásť do väčších rozmerov. Nesnažte sa s agresorom komunikovať, pokúšať sa mu niečo vysvetliť a presvedčať ho. Práve reakcia obeť je to, čo páchatel očakáva. Je účinnejšie nepristúpiť na jeho hru, lebo sa v nej človek ešte viac zamotá. Taktiež sa odporúča uchovávať dôkazy, aby sa útočníkovi dala jednoduchšie preukázať vina. Vyberte si, s kým chcete komunikovať a na koho nebudete mlieť svoju energiu. V emailovej alebo četovej komunikácii sa dá nastaviť blokovanie správ od osoby, ktorá vás šikanuje. Na sociálnych sieťach je možné nahlásiť obťažovanie správcovi stránky.

Ak sa kyberšikanovanie deje medzi spolužiakmi, mali by sa o tom dozvedieť učitelia v škole. Ak však máte pocit, že ste na všetko sami, neváhajte kontaktovať políciu alebo vyškolených pracovníkov na linke Pomoc.sk. Mladým ľuďom sa snaží pomôcť aj portál ipcko.sk. Pokiaľ máte vo svojom okruhu osobu, ktorá bola šikanovaná, určite sa jej snažte podať pomocnú ruku. „Ak sa poznáte s obeťou šikanovania a je v procese terapie, tak je dôležité, aby mala okruh kamarátov, ktorí ju neodsúdia a pomôžu jej prekonať toto ťažké životné obdobie,“ uzatvára Jenčková.

Autor: Ondrej Podolinský

Zdroje: nytimes.com, light.com, mladez.sk, puresight.com, ditchthelabel.org, nces.ed.gov, bmcpublichealth.biomedcentral.com

Tempo klimatických zmien nabralo najvyššiu rýchlosť za ostatných 65 miliónov rokov. Aký to má dopad na našu Zem?

Zdroj: unsplash.com

Topenie ľadovcov spôsobuje záplavy či zmenšovanie teritórií pre život rôznych živočíchov. Úplné roztopenie ľadovcov v Severnom ľadovom oceáne nastane podľa vedcov do roku 2035. Ohrozené je aj Grónsko a Antarktída.

Od začiatku 20. storočia sa množstvo ľadovcov po celom svete začalo nekontrolovateľne topiť. Príčinou sú predovšetkým ľudské činy. Od priemyselnej revolúcie emisie oxidu uhličitého a ďalších skleníkových plynov zvýšili teploty na pólach, v dôsledku čoho sa začali ľadovce rýchlo topiť. Aj keď v nachádzajúcich desaťročiach výrazne obmedzíme emisie, viac ako tretina zostávajúcich ľadovcov na svete sa roztopí pred rokom 2100. Pokiaľ ide o morský ľad, 95 % najstaršieho a najhrubšieho ľadu v Arktíde je už preč. Vedci predpokladajú, že ak to takto pôjde ďalej a emisie budú stále nekontrolovateľne stúpať, Arktída by mohla byť bez ľadu už v lete v roku 2040.

Topí sa Grónsko aj Antarktída

V období od roku 1992 do 2017 stratilo Grónsko a Antarktída až 6,4 bilióna ton ľadu. Táto skutočnosť zapríčinila zvýšenie hladiny oceánov o 17,8 milimetra. Antarktídu obmývajú pobrežia, ktoré ju svojou teplejšiou vodou oberajú o ľad. Rovnako aj Grónsko musí vzdorovať podobnému problému. Teplejší

vzduch v tejto oblasti ovplyvňuje najmä povrchové topenie ľadu. „Naše posledné odhady naznačujú, že ľuďom zostáva menej času, ako si mysleli. Nech už mestá či pobrežné oblasti plánujú akékoľvek opatrenia voči záplavám, mali by tak urobiť čo najskôr,“ uviedol Andrew Shepherd z britskej University of Leeds.

Severný ľadový oceán už nemusí byť dlho ľadový

Morský ľad v Severnom ľadovom oceáne je kľúčový prvok systému Zeme, keďže odráža veľké množstvo slnečného žiarenia. Pri roztápaní však tmavšia voda a skaly pod hladinou absorbujú teplo. Na jar a začiatkom leta sa na ľadovom povrchu najchladnejšieho oceánu tvoria malé jazierka. Tie pomáhajú vedcom určiť, koľko slnečného svetla absorbuje ľad a koľko sa ho odrazí naspäť do vesmíru. Ľad v Severnom ľadovom oceáne by sa mal v najbližších desaťročiach úplne roztopiť. Britské centrum pre výskum klimatických zmien Met Office Hadley Centre (MOHC) porovnávalo podmienky v tomto oceáne počas ostatnej medziľadovej doby so súčasnosťou. Podľa výsledkov by sa ľad v ňom mohol roztopiť do roku 2035. Predchádzajúce štúdie to pritom odhadovali až okolo roku 2044.

Ide to zastaviť?

Topenie ľadovcov sa celkom zastaviť nedá, pretože keby sme si aj teraz povedali, že už nič nevypustíme do atmosféry, žiadny oxid uhličitý, etán a podobné plyny, trvalo by viac ako 100 rokov, kým by sa všetko vrátilo do hodnôt, aké sme mali na začiatku 80. rokov minulého storočia. Glaciológovia (odborníci, ktorí sa venujú štúdiu ľadových útvarov vytvorených v prírodnom prostredí) sa okrem toho domnievajú, že

napriek obrovskej strate ľadu máme však stále množstvo času na záchranu ľadovcov pred ich predpokladaným zmiznutím. Predstavujú aj niekoľko návrhov, ako by chceli dosiahnuť tento cieľ.

NÁVRHY GLACIOLÓGOV, AKO ZACHRÁNIŤ ĽADOVCE

Spomalenie erózie

Vedecký časopis Nature navrhol vybudovať 100 metrov dlhú priehradu pred ľadovcom Jakobshavn, ktorý sa nachádza v Grónsku. Tento ľadovec je najviac poznačený topením v Arktíde. Priehrada by mala slúžiť na zadržanie erózie.

Tvorba umelých ľadovcov

Indonézsky architekt Faris Rajak Kotahatuhaha získal cenu za projekt Refreeze the Arctic, ktorý spočíva v zbere vody z roztopených ľadovcov, jej odsolení a opätovnom zmrazení tak, aby sa vytvorili veľké ľadové bloky. Vďaka svojmu tvaru sa tieto ľadovce dajú spojiť a vytvoriť zmrznuté útvary.

Zväčšenie hrúbky ľadovcov

Arizonská univerzita navrhla zdanlivo jednoduché riešenie – vyrobiť viac ľadu. Ich návrh spočíva v zhromažďovaní ľadu spod ľadovca pomocou čerpadiel poháňaných veternou energiou tak, aby sa rozložil po hornej vrstve ľadovca. Následne tento ľad opätovne zamrzne, čím sa posilní konzistencia a zväčší hrúbka samotného ľadovca.

Čo na to odborníci?

Klimatická zmena je rozhodne veľmi komplexná téma. Rôzni experti a odborníci sa zhodujú, že ľudský mozog ju nedokáže plnohodnotne spracovať. „Ľudia rozumejú jednoduchšej kauzalite. Keď zoberiem do ruky hrnček a pustím ho, vedia, že spadne na zem. Ale fakt, že jazdím autom, ktoré vypúšťa emisie skleníkových plynov, a to spôsobuje nielen roztápanie ľadovcov, ale aj záplavy, ktoré zničili moju dedinu, to je ťažko pochopiteľné. Čo sa môže civilizácii stať je za hranicou porozumenia. Ľudia nie sú na takejto úrovni schopní premýšľať,“ konštatuje europoslanc Martin Hojsík.

Viac ako 150 krajín chce zvýšiť svoje národné záväzky na redukcii emisií vyplývajúce z Parížskej klimatickej dohody. Bangladéžsky minister životného prostredia Šahaba Uddina si však nie je istý, či štáty naozaj dodržia svoje úmysly: „*Tlak na planétu sa dostal na hranu a ohrozuje naše právo na prežitie.*“ Minister zároveň vyzýva bohatšie krajiny, aby vyvíjali väčšiu aktivitu v ochrane klímy a znižovaní emisií. Slovenský odborník na udržateľnú mestskú a regionálnu politiku mesta Andrej Šteiner sa taktiež obáva, že vysádzanie zelene s cieľom udržať teplotu v mestách nestačí: „*Pri novovyšádzanej zeleni je potrebné uvažovať aj nad tým, ako ju mesto bude počas dlhých období sucha udržiavať a zavlažovať. Pri znižovaní tepla tu však máme aj ďalšie dôležité opatrenia, ako je tienenie veľkých plôch. V Španielsku napríklad používajú plachty nad rušnými ulicami. Niektoré mestá na Slovensku začali so zavlažovaním ulíc. Zeleň samotná je len jednou z častí riešenia. Musíme hľadať aj ďalšie.*“

Dôsledky neobchádzajú ani našu krajinu

Klimatické zmeny úzko súvisia aj s podnebním na Slovensku. Teplejšia atmosféra absorbuje viac vodnej pary, čo spôsobuje zúrivé búrky.

Pre topiaci sa ľad sú ohrozené viaceré živočíchy. Zdroj: unsplash.com

Všetky zrážky sú v súčasnosti výdatnejšie a môžu napáchať veľké škody.

Zdroj:unsplash.com

Ako príklad uvedieme búrkovú situáciu na východe krajiny. Na zemský povrch vtedy dopadlo až 70 milimetrov zrážok. Výnimkou nie je ani dedina Pichne v Sninskom okrese, ktorú vytopilo trikrát v priebehu týždňa. „*Bolo to niečo strašné! Najhorší moment bolo vidieť ako sa voda valí odvsadial,*“ opísal situáciu obyvateľ Pichní. Okrem záplav súvisí s vodou mnoho ďalších dôležitých problémov. Vysoký výskyt zrážok môže mať za následok množstvo prípadov výskytu náhaz. Príčinou môže byť rozsiahla kontaminácia vôd z dôvodu zaplavenia kanalizačných potrubí. Klimatický systém funguje tak, že to, čo spadne do mora niekde v Grónsku, sa v konečnom dôsledku prenesie ďalšími procesmi v podobe intenzívnych búrok a nárazových lejakov aj na Slovensko.

Aký má vplyv topenie ľadovcov na ľudí, faunu a flóru?

Topenie ľadovcov a otepľovanie oceánov spôsobujú, žeorské prúdy budú naďalej

narúšať poveternostné vzorce na celom svete. Odvetvia, ktoré sú závislé od rybolovu, neskôr ovplyvnia napríklad zmeny teploty vody a v konečnom závere aj samotný výskyt rýb. Hlavné obavy v Európe vyvoláva úmrtnosť a chorobnosť. Infekčné choroby sa totiž prenášajú v závislosti od teploty. Je preto pravdepodobné, že sa budú vyskytovať častejšie. Morského ľadu je menej, a preto sa musia zvieratá, ktoré sú od neho závislé, prispôbiť, inak zahynú. Je to problém najmä pre ľadové medvede, mrože, poláre líšky, snežné sovy, soby a mnohých ďalších druhov žijúcich za polárnym kruhom. Divoká zver a ľudia prichádzajú častejšie do kontaktu, čím dochádza ku konfliktom. Tieto zvieratá sú totiž závislé od arktických podmienok, ktoré im pomaly, ale isto miznú, a preto si hľadajú nové útočisko.

Pri flóre sa očakáva, že globálne otepľovanie ovplyvní metódy pestovania a sľachtenia plodín a prirodzenú vegetáciu, napríklad lesy, lúky a zalesnené plochy. Klíma je de facto hlavným určovateľom zemepisného rozšírenia rastlín. V severných zemepisných oblastiach sa vyskytuje menej problémov s nekaranténymi a karanténymi škodcami v porovnaní s južnými usernameami. V závislosti od zemepisnej oblasti môžu mať zmeny v teplotnej krivke a zmeny v úhrne zrážok za následok dlhšie alebo častejšie obdobia sucha alebo záplav. Pôvodné rastlinstvo bude podrobené väčšej environmentálnej záťaži a stane sa zraniteľnejším voči škodcom a ochoreniam.

Autor: Klaudia Mikolášová
Zdroj: mohc.net

Spoločnosti sa na novú situáciu adaptujú rýchlo. Ponúkajú home office aj pre stážistov

Obdobie pandémie presúva bežné činnosti do onlinového priestoru – vyučovanie, prácu, eventy. Ako si nájsť prax počas koronakrízy a čo robiť, keď sa vám nepodarí žiadnu nájsť?

Budúcich bakalárov a magistrov okrem úspešného ukončenia predmetov a napísania záverečnej práce čaká absolvovanie odbornej či preddiplomovej praxe. Niektorí študenti využili možnosť brigádovať v odbore už počas štúdia. Podľa prieskumu organizácie MESA10 až tretina študentov brigáduje v inej oblasti, akú študuje. Pre tých je prax jednou z posledných možností, ako nadobudnúť praktické poznatky v študovanom odbore.

Email, portál či alma mater? Výber je na vás
Ponuky na prax nepadajú z neba. Existujú štyri spôsoby, ako ich hľadať. Prvým spôsobom je, že študent vie, čo by chcel robiť a vyhladá si sám spoločnosti, pre ktoré by mal záujem pracovať. Alžbeta to skúsila a bola úspešná: „Mala som už vyhladané nejaké internetové portály, kde by som chcela prispievať. Kontaktovala som ich mailom, či by mi vedeli poskytnúť možnosť praxe. A jeden z nich súhlasil.“

Druhým spôsobom je prezeranie portálov, ktoré ponúkajú prax. Takými sú napríklad praxuj.sk, stazuj.sk, pretlak.sk, profesia.sk alebo kariera.sk. Prvé tri boli založené mladými ľuďmi, ktorí vidia medzeru na trhu práce. Ich snahou je prepojiť študentov so zamestnávateľmi na jednom mieste. Profesia a Kariéra sú portály, ktoré zverejňujú ponuky práce ako takej. Medzi nimi sa však nájdú aj praxe. „Keď už idú študenti hľadať pracovné príležitosti, dostanú sa skôr k ponukám práce, ktoré nevyžadujú VŠ vzdelanie a nemajú ani špecifické požiadavky. Nájdú sa však aj odborné stáže a brigády, kde firmy hľadajú mladých študentov, aby im dali šancu,“ vyjadrila sa Nikola Richterová, PR manažérka Profesie.

Tretím spôsobom je raz za čas si pozrieť stránku našej fakulty. Ak to chcete mať všetko pokope, navštívte sekciu Stáže a prax. Vďaka garantom spolupracujúcich s FMK a exkluzívnym ponukám, ktoré sú poslané fakulte, môže každý nadobudnúť praktické skúsenosti vo svojom odbore. Pri hľadaní ponúk pomôže aj novovzniknuté Kariérne centrum FMK UCM v Trnave. Je výsledkom niekoľkoročnej spolupráce akademického

prostredia s praxou. Na webe ponúka okrem dočasných stáží aj pracovné ponuky pre študentov a absolventov.

Štvrtým a najjednoduchším spôsobom, ako získať prax počas štúdia, je brigádovať vo svojom odbore. Jednou zo šťastných študentov, ktorým sa naskytla takáto príležitosť, je aj Barbora: „K práci v Intereze som sa dostala v podstate náhodou, cez známeho. Keď ma prijímali, stanovili mi tému a niekoľko hodín som sa v redakcii potila s písaním svojho prvého „poriadneho“ článku. Bola to výborná skúsenosť, ktorá trvala vyše dvoch rokov.“ Okrem toho, že môžete prax nadobúdať počas celého štúdia, je plusom prípadná možnosť práce na plný úväzok.

Home office – výhoda či nevýhoda?

Ako a kde absolvovať prax, keď koronavírus zatvára brány spoločnosti? Odpoveď je jednoduchá – doma! Spoločnosti, ktoré už predtým fungovali aj v onlinovej podobe, sa prispôbovali novej situácii jednoduchšie. Najmä vo sfére žurnalistiky, marketingu a IT technológií bol prechod plynulý. „Na našom portáli sme kvôli pandémie vytvorili novú sekciu a tou sú „stáže z domu“. Z našich dát vyplýva, že firmy si stážistov vyberajú s optimistickým pohľadom na budúcnosť a korona krízu vnímajú len ako prechodné obdobie,“ vyjadril sa Jozef Gašparík, spoluzakladateľ služby Praxuj.

Práca z domu však prináša výhody aj nevýhody. Človek sa vyhne skorému vstávaniu a čakaniu v kolónach, čo je určite výhodou. Ak to práca dovoľuje, môže si sám vyhradiť čas, kedy sa jej bude venovať a popritom stihnúť všetko bez toho, aby mu za chrbtom dýchal na krk šéf. Alebo naopak, šéf by mu práve s prácou pomohol?

Prax je o nadobudnutí praktických skúseností s prácou v reálnom živote. No ako ich nadobudnúť na diaľku? Určite sú s tým spojené mnohé nevýhody. Chýbajúca interakcia, chyba v komunikácii, pomalšie zaškolenie či pomalší posun vpred. Pracovné prostredie vplyva pozitívne na produktivitu a študent môže

získať skúsenosti takpovediac priamo za pochodu. To pri práci na diaľku študent nezažije. Manažérka PR Profesie Nikola Richterová vidí aj v tom pozitívum: „Stážistom môže pomôcť aj táto nová skúsenosť, môžu sa naučiť byť viac samostatní, spoliehať sa viac na seba a nečakať iba na príkazy od nariadeného.“

Autor: Daniela Mitková
Zdroj: analyza.todarozum.sk

POVINNÁ PRAX NA FMK

Po minulé roky bola odborná a preddiplomová prax súčasťou tretieho ročníka na bakalárskom stupni a druhého ročníka magisterského stupňa. V prípade budúcich bakalárov to boli dva týždne (min. 20 hodín týždenne) a v prípade budúcich magistrov štyri týždne (60 hodín). V momentálnej situácii prihladi aj vedenie školy k možnosti neabsolvovania praxe. Študenti programov KOMU, MARK a VZME majú na výber z troch možností.

Prvou možnosťou je absolvovať prax prezenčne, ak je to možné, podľa platných pokynov zverejnených na stránke. Druhou možnosťou je absolvovať prax onlinovou formou. Ako sme už spomenuli vyššie, množstvo spoločností sa adaptovalo situácii a presunulo sa do onlinového sveta. V tomto prípade je podmienkou praxe 37,5-hodinový týždenný pracovný čas.

Tretou možnosťou je vypracovanie seminárnej práce podľa istých kritérií. Tie sú bližšie špecifikované v usmernení. Študenti programu TEDI majú ako tretiu možnosť vybrať si oblasť praxe, ktorú ponúka Katedra digitálnych hier. Novinkou a dôležitou informáciou je, že potvrdenia o absolvovaní praxe alebo seminárnej práce sa budú odovzdávať prostredníctvom archívu FMK pedagógom, ktorí zapisujú prax. Zoznam pedagógov je dostupný na stránke FMK v sekcii Odborná prax.

KARIÉRNE
CENTRUM
FMK

VIEŠ, AKÁ JE VZDIALENOSŤ MEDZI ŠTÚDIOM A PRAXOU?

Len jeden klik.

 www.kariéra.fmk.sk

Nádvorie Coworking

Štipendijný program

